petrol-iş
OCAK 2003 SAYI: 1

Kadın

EV KADINLARINA ÜCRET VE SİGORTA

Merhaba,

Sendikamızın "KADIN" adlı yeni bir yayınıyla karşınızdayız. Merkez Yönetim Kurulumuz bu yayınımızı ülkemizin tüm çalışanlarının katkılarıyla sürdürmeyi amaçlıyor.

Bu dergimizin, emeği ile geçinen bizlerin güzel değerlerimizi yansıtmasını, yaygınlaştırmasını diliyoruz, bekliyoruz. Çünkü, bazı çevrelerin bizleri yıllardır düşük beğenili, sanatsal-estetik anlayışlardan yoksun "televole" programlarıyla kuşatmaya çalıştıklarını ve bunda belli bir yere kadar da başarılı olduklarını hep birlikte gözlüyoruz. Ayrıca, "kadınlara yönelik yayın" dendiğinde akla güzelliği dışında hiçbir şey düşünmeyen bir cinsin gelmesini isteyen bu anlayışlara karşı bir tepki örgütleyebilecek, kadının bir sosyal yaşamı bulunduğunu hiç unutmayacak, kadın olarak yaptıkları yanında, eş olarak, anne olarak, emekçi olarak, sendikada, işyerinde, siyasi partide yönetici olarak hayatın her alanında yer aldığını akıldan çıkartmayacak bir dergi amaçlıyoruz.

İÇİNDEKİLER

Konferanstan barış çıktı	3
Ev kadınlarına ücret ve sigorta - Necla Pur	4
Haberler	7
Ev eksenli çalışan kadınlar artık örgütlü	8
Ruh hali	10
Haklarımız - Serap Özdemir	11
Söyleşi - Hatice Meryem	12
Petrol-İş üyesi kadınlarla sohbet	13
Jinekoloğunuz diyor ki	17
Sağlık	18
Evet, mutfakta birileri var!	19
Güzellik	22
Kültür sanat	23
Derdini söylemeyen	24
Tarihten kadın sesleri - Serpil Çakır	25
Yeşil köşe	26
Elişi	27

Merkez Yönetim Kurulumuzun, Petrol-İş tabanından gelen talepleri yerinde bularak aldığı karara uygun olarak, yukarıdaki görüşler çerçevesinde çıkarttığı bu dergimizin, Türkiye'de bir sendikanın doğrudan kadınlara yönelik olarak başlattığı **ilk süreli yayın** olma özelliği bulunduğunu da ayrıca belirtmek isteriz.

Sevgili kadınlar,

Petrol-iş, örgütlü olduğu sektörlerin yapısı dolayısıyla çalışanlarının yüzde 95'i erkek olan bir sendikadır. Kadın üyelerimizin çalıştığı işyerleri genellikle ilaç fabrikalarıdır. Bunun dışında kamuda örgütlü bulunduğumuz yerlerde ise kadın üyelerimiz çoğunlukla üretimden, tezgahtan uzak idari görevlerde bulunuyorlar. Buna rağmen, Petrol-İş yönetimi, üyelerimizi tek başına ele almaktan yana olmadığı için, üyelerimizin eşlerine seslenmeyi de uygun bulmuştur. Üyelerimizin ailelerine, eşlerine ve çocuklarına çok büyük değer veren Merkez Yönetim Kurulumuz, üye-sendika ilişkisinin yalnızca aidat vermekle ve üç-dört yılda bir temsilci veya delege seçimlerinde oy kullanmakla sınırlı olmaması gerektiği düşüncesinden hareket etmiş ve üyenin evine dek ulaşmanın yollarını aramıştır.

Çünkü, bizim amaçladığımız üye-sendika ilişkisinde, üyenin toplumsal ve siyasal olaylara aktif katılımı şarttır. Yalnızca grevden greve ziyaret edilen bir işyerinde çalışan üye tipi sendikamızın beklentilerini karşılayamaz. Üyemizin ailesiyle, çevresiyle bir bütün olduğunu görmek gerekir.

Dünya, kadınlar ve erkekler tarafından eşit olarak paylaşılmalıdır. Eğer, dünyanın yarısını oluşturan kadınlar toplumsal, siyasal, kültürel alanlardan, yani kamusal alandan uzaklaştırılır ise, bu olumsuz durum kadınlar kadar erkekleri de etkiler. Bu nedenlerle, kadınlarımızın kendilerini geliştirebilecekleri, kendisinin veya eşinin sendikasının ilettiği bir dergide kendisini ifade edebileceği bir araç yaratmak istedik.

Umuyoruz ki, PETROL-İŞ KADIN dergisi, bu amacımızı karşılasın. Ancak, bir noktayı hatırlatmak gerekiyor: Bu dergi sadece birkaç profesyonelin kapalı kapılar ardında hazırladığı bir yayın olmamalıdır. Tüm okurlarının aktif katılımına ihtiyaç duyuyoruz. Duygularınızı, düşüncelerinizi, eleştirilerinizi, önerilerinizi lütfen bize iletin.

Saygılarımızla,
Merkez Yönetim Kurulu

Petrol-İş Kadın Dergisi

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına; *Sahibi*: Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**
Yazı İşleri Müdürü: Genel Sekreter **Mustafa Çavdar** *Genel Yayın Müdürü*: Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri **İsmet Yiğit**
Editör: **Necla Akgökçe** *Tasarım ve Uygulama*: **Selgin Zırhlı**
İdare Yeri: Altunizade Mah. Kuşbakışı Sokağı No: 25 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 Faks: (0216) 474 98 67 Baskı: Müka
Bu dergi sendikamız Basın Yayın Servisi tarafından hazırlanmıştır. (Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

Yıllar sonra kadınlar tekrar bir araya geldi

KONFERANS'TAN BARIŞ ÇIKTI

Pek çok kadın örgütü ve siyasi parti temsilcilerinden oluşan kadınlar tarafından düzenlenen "Kurtuluşumuzu Örgütleyelim" adlı Kadın Konferansı 21-22 Aralık 2002'de İstanbul'da yapıldı. Kadın örgütleri arasında Koordinasyon kararının alındığı konferansta, kadınlar savaşa da hayır dediler.

Kadınlar bir yıldır hareket halindeydiler, önce Diyarbakır'da sonra Batman'da, sonra da geçtiğimiz yıl Eylül ayında İstanbul'da 3. Kadın Buluşması'nda bir araya geldiler. Konuştular, eğlendiler tartıştılar. Bu toplantılar sonucunda ortak bir ihtiyacın altı çizildi. Bu ihtiyaç, eylemsel birlikteliklerin dışına çıkan ortak bir tartışma platformunun eksikliğiydi. Kadınları sorunlarını tartışmak için yan yana getirecek bir kadın konferansı örgütleme fikri işte böyle biçimlendi.
2002 yılının 10 Şubat'ında, konferans gündemli ilk toplantı gerçekleştirdi. 100'ü aşkın kadınla yapılan toplantıda konferansın gündemlerine ve örgütlenme sürecine ilişkin pek çok öneri dile getirildi. Toplantıya katılan bağımsız kadınlar, kadın grupları, karma yapılarda kadın çalışması yapan kadınlar, konferansın "Kurtuluşumuzu Örgütleyelim" adıyla yapılması fikrinde ortaklaştı.
Tartışmalar toplantılar devam etti ve konferans tarihi olarak ise 21-22 Aralık 2002 uygun görüldü.
Nihayet beklenen gün geldi. İki gün süren konferansa çeşitli illerden yaklaşık 200'ü aşkın kadın katıldı.
Birinci gün kadınlar serbest kürsüde, beklenti ve temennilerini aktardılar. Serbest sözün ardından, 5 ayrı atölye çalışmasına ayrılındı. Yaklaşık 6 saatlik bir yoğunlaşmayı içeren atölyelerde farklı kadınlar başka kavramlarla tanımladıkları ve ayrı temellerde çözümledikleri ezilmişliklerini tartıştılar. Şimdiye dek bir araya gelmelerini engelleyen teorik yaklaşımlarını sınırlı da olsa çatıştırma imkanı yarattılar.
Feminizmin kadın hareketine kazandırdıklarının da ele alındığı konferansta en yoğun katılımın olduğu tartışma, kadınlar arasındaki iktidar ilişkileri oldu.
Konferansın ikinci günü, bir önceki gün ortaya konan sorunların aşılmasına yönelik geliştirilen öneriler paylaşıldı. Tartışmalar sonunda Kadın kurtuluş hareketinde dayanışmanın, kollektivizmin önünü açabilecek ve kadın gücünü birleştirecek bir Koordinasyon için Örgütleme Girişimi oluştu. Bu girişim :
İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Antakya, Mersin, Antalya, Bursa gibi illerde, 2003-2004 Türkiye ve Dünya Gündemine ilişkin geniş katılımlı toplantılar örgütleyecek. Koordinasyon bu toplantılarda ortaklaşan gündem doğrultusunda ve katılımcı olabilecek herkesin ortaklaştığı ilkeler ve yöntemler esas alınarak oluşacak ve bu gündeme ilişkin bir yıl boyunca etkinlikler, kampanyalar, somut projeler gerçekleştirecek.
Güneydoğu'da uygulanan militarist politikalar nedeniyle hala savaş tehlikesi bulunduğuna dikkat çeken kadınlar, Kıbrıs'ta çözümsüzlük üreten politikalara ve Irak'a yönelik her türlü müdahaleye de karşı olduklarını vurguladılar.
Savaş ve çözümsüzlük politikalarına karşı ise bağımsız kadınlar, kadın grupları ve çeşitli karma örgütlerden kadınlar, bir platform oluşturarak bir eylem planı doğrultusunda ortak mücadele etmeye karar verdiler.
Konferans'ta alınan karar doğrultusunda çeşitli gruplardan kadınlar bu yıl 8 Mart'ı "Kadın Katliamlarına Son" sloganı çerçevesinde örgütleyecekler.

KONUK YAZAR

Sevgili kadınlar, bu sayfalarda gündeme ilişkin düşünce üreten kadınların görüşlerine ara ara yer vermeyi düşünüyoruz. İlk konuğumuz Funda Türkdoğan

Savaş kadınlar için gözyaşı demektir

Irak'ın Birleşmiş Milletler'in denetimini kabul etmesi bile sonucu değiştirmedi. ABD savaş çıkarmaya kararlı. Çünkü Ortadoğu'ya yani Ortadoğu'nun zengin petrol yataklarının denetimini tümüyle kendi eline almak istiyor. Bu gerçek o kadar açık ki, ilk defa ABD'de bir savaş henüz başlamadan kendi halkı tarafından kitlesel gösterilerle proresto ediliyor. Filmlerini seyrettiğimiz çok sayıda ABD'li ve İngiliz sinema oyuncusu bu eylemlere destek veriyor. İçlerinde Irak'ı ziyaret edenler bile var.

Bu savaş ABD halkının Irak'a karşı savaşı değil. Bu savaş bir diktatörü devirmek için yapılmıyor. Eğer öyle olsa, ABD'nin dünyanın dört bir yanındaki diktatörlüklere vermeyi sürdürdüğü desteği kesmesi gerekirdi. Filistin Halkına karşı soykırım yapan İsrail Devleti'ne, hem de nükleer silahları olan bu saldırgan devlete destek vermemesi gerekirdi. Çünkü bu savaş bir avuç kapitalistin savaşı. Bu savaş petrolü ve dünyanın zenginliklerine el koymak isteyenlerin Irak halklarına karşı bir saldırısıdır.

ABD zararları paylaşmak istiyor

ABD kendi çıkarları için savaş çıkarıyor. Ama savaşın zararlarını Türkiye ile paylaşmak istiyor. Türkiye'nin bu savaştan hiç bir çıkarı yoktur. Savaş'a gidecek, belki de yaralanacak, sakat kalacak hatta ölecek olanlar işçilerin ve emekçilerin çocuklarıdır. Savaş nedeniyle zaten krizde olan ekonomi daha da kötüleşecek, işsizlerin sayısı iki belki de üç katına çıkacak, savaş nedeniyle her türlü demokratik hak talebi bastırılacaktır, grevler yasaklanacaktır. ABD'nin Türkiye'ye yardım edeceği kocaman bir yalandır. Irak'a karşı yapılan önceki savaşta, başta Suudi Arabistan olmak üzere çok sayıda ülke savaşın maliyetine ortak olmuştu. Şimdi yalnızca ekonomisi zorda olan ABD ve İngiltere tüm maliyeti karşılamak zorunda. Üstelik Irak'a milyarlarca dolar yatırımı olan Rusya ve Avrupa ülkeleri Irak petrolünün Türkiye'ye verilmesine razı olmayacaklardır.

Biz kadınlar olarak her toplumsal olayı erkeklerden daha farklı yaşadığımız için, bu gereksiz ve haksız savaşa bin kat daha fazla karşı çıkmamız gerekiyor. Savaş; kadınlar için toplu tecavüzdür, göç ettirilmedir; eşini, çocuğunu yitirmedir, acıdır, ölüm ve gözyaşıdır.

"1 Aralık Savaşa Hayır" mitinginden önce çeşitli kadın gruplarının, kadın dergilerinin, bağımsız kadınların ve partilerin kadın örgütlerinin bir araya gelerek oluşturdukları "Savaşa Karşı Kadın Platformu" savaşa karşı kadınlar cephesinden karşı çıkmanın ve mücadele etmenin önemli bir platformu haline getirilmelidir.

Ev kadınlarına
ÜCRET VE SİGORTA

Prof. Dr. Necla Pur'a göre, 'ev işleri çok nankör işler. Ev kadınlarının yarattığı artı değer ise görülmüyor. Ev işlerinin ücretlendirilmesi, ev kadınlarının da sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması lazım.'

Ev kadınları bütün gün yemek yapar, sofra kurar, sofra kaldırır çocuk bakar. Evin temiz ve düzenli olmasının sorumlusudur. Bazen 10 dakika dinlenmeden gelir akşam…Kocaya yoruldum demek olmaz, çünkü cevap bellidir. "Bütün gün evde boş boş oturuyorsun, ne yorulması?". Ev işlerinin ne parasal karşılığı vardır, ne de manevi değeri…Yaparsınız, yaparsınız görünmez. Sizin yaptığınız köfteyi dışarıdan satın almaya kalktığınızda ise para ödemeniz gerekir. Ev işleri nankördür. Görülmez… Ev işlerinin görünülmezliği, bunların kadınlar tarafından yapılıyor olması ile de ilgilidir. Bu konuda araştırmalar yapılıyor. Biz de ev kadınlığı, ev işleri, ev kadınlığının ücretlendirilmesi üzerine bu alandaki araştırma ve çalışmalarıyla tanıdığımız Marmara Üniversitesi Kadın İstihdamını Geliştirme Merkezi Müdürü Prof. Dr. Necla Pur ile görüştük. Necla Hanım ufkumuzu açtı.

Prof. Dr. Necla Pur

Ev işleri ne tür işlerdir, ev kadını kimdir, dışarıda çalışan kadınlardan farkı nedir?

Çok sabır isteyen ve bir anda da yok olabilen işler. Ev işlerinin son derece nankör işler olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin çamaşırları yıkadıktan üç gün sonra yine aynı çamaşırların biriktiğini görürsünüz. Beş saatte yaptığınız bir dolma, bir mantı veya bir yemek beş dakika içerisinde tüketilir. Ev kadınlığının diğer işlerden farkı, bir ücret ya da maaş karşılığı yapılmıyor oluşudur. Yoksa iş açısından bakınca ev kadınlarının yaptığı işlerin riski çok fazladır. Pek çok kadın evde iş yaparken kaza geçiriyor. Ev kazalarının giderek arttığını gösteriyor istatistikler. Elini kolunu yakma, çamaşırda kolunu kaptırma, elektrik kazaları vb. bunlar çok önemli. Ayrıca bir de annenin çocuğuyla meşgul olma açısından büyük zorlukları var. Okumuş bir anne zaman vererek, bir öğretmen gibi çocuğuyla meşgul oluyor. Okumamış anne, o bilmediklerinin rahatsızlığını ve heyecanını yaşıyor. Onun için bence ev kadınlığı çok ağır bir işçiliktir. Ama parasal getirisi ve sosyal güvenliği olmayan bir iştir.

Erkekler ev kadınlarını boş boş oturan, çalışmayan kişiler olarak görüyorlar. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Adeta küçümsüyorlar. Bu, büyük ölçüde toplumun değer yargılarından kaynaklanıyor. Bizim ülkemizde kadınların

en önemli görevi iyi anne, iyi eş olmaktır. Küçük kız çocukları böyle şartlanıyorlar geleneksel değer yargılarıyla, bunu büyük ölçüde de eğitim sistemimiz pekiştiriyor. Kız çocuklarının eğitim almaları çok fazla özendirilmiyor, kız çocukları eğitime gönderilseler bile eğitim onlar için bir altın bilezik olarak düşünülüyor. Ama nasıl bir altın bilezik? Ancak kocasından ayrıldığında veya kocası öldüğünde kullanılabilecek bir altın bilezik. Aileler mutlaka bir altın bileziği bulunsun ama gerekirse kullansın ve tırnak içinde söyleyelim, "Evinin kadını olsun"diyorlar. Bu evinin kadını olma değer yargısı gerçekten çok önemli. Yaptığımız araştırmalarda kadınlar, evinin kadını olmayı genellikle istemiyorlar ama geleneksel değer yargıları ve erkeğin bakış açısı tersini savunuyor.

Ev işlerinin baskısından kurtulmanın yolu sizce nereden geçiyor? Kocaların ev işlerini paylaşmaları mı gerekir?

Biz çalışmalarımızda ailede tüm sorumlulukların ortak paylaşımını hareket noktası olarak tespit ettik. Yaklaşık sekiz senedir her yıl, 'Yılın Paylaşımcı Ailesi' ödülünü veriyoruz. Bu, toplumumuzdaki tanınan kişilere ve okulumuzdaki hocalara yönelik bir ödüldür. Biliyoruz ki çok uzun bir yol var. Bir Çin atasözünde söylendiği gibi, her uzun yol bir ilk adımla başlar. Biz bunun ilk adımını attık ve bu, topluma örnek olsun istedik. İstedik ki işyerlerinde kuruluşlarda hatta apartmanlarda yılın paylaşımcı erkeği de değil ailesi seçilsin. Yani aile sorumluluklarının hakça paylaşımından yana tavrımızı koyduk. Tabii kadın çalışırsa bu paylaşım çok daha yoğun biçimde yaşanacak ama erkek çalışıp da kadın ev kadınıysa zaten doğal bir paylaşım söz konusu. Biri para kazanıyor, diğeri de ev işleri denen o çok ağır sorumlulukları üstlenmiş durumda.

Bizim paylaşımcı aile dediğimiz örnek, özellikle kadının çalışması ve evde erkeğin de işleri paylaşması şeklindedir. Çalışmadıkları zaman kadınlar iş ortamlarına rahat giremiyorlar. Girseler bile çok zor koşullarda çalışıyorlar. Karar mekanizmalarına gelemiyorlar. Devlet Planlama Teşkilatı'nın dört yıl önce yapmış olduğu bir araştırma var elimizde. Bulaşık, çamaşır, ütü, yemek yapma ve çocuğun sorumluluğu gibi en önemli işlerin kadınlar tarafından yapıldığını görüyoruz. Bu konularda paylaşım yok denecek kadar az, binde 1-2 ya da sıfır düzeyinde. Çalışan kadına yardım edenler yine –anne, kızkardeş, teyze, babaanne- gibi kadınlar oluyor. Anlamlı denebilecek, bir tek paylaşım oranı var; çocukla oynama. O da yüzde bir oranında. Demek babalar çocuklarıyla oynuyorlar. Aile dışına çıkıldığı zamansa alışveriş yapma, çocuğu okula, doktora götürme, vergileri faturaları yatırma vb. işlerde oranlar değişmeye başlıyor. Yani kadını ev içine hapsedici bir paylaşım var. Paylaşılmayan aile sorumlulukların üstlenilmesi büyük önem taşıyor. Paylaşım kadının çalışma yaşamına girmesini özendirecektir. Ev kadınlığının kadınlar için tek seçenek olduğu anlayışının kırılması gerekir. Medya bu konuda son derece etkili, özellikle televizyon dizileri üzerinde duruyoruz. Diziler toplumun her kesiminde büyük bir ilgiyle izleniyor. Bu dizilerle paylaşımcı aile modeli çok özel biçimde yaratılabilir.

Ev kadınlığı da meslektir, ücretlendirilmelidir biçiminde yaklaşımlar var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Ev kadınlarının ürettiği değer milli gelir hesaplarında zaten yer almıyor, bunu biliyoruz. Ev kadınları bir artı değer yaratıyorlar ve bu ortada yok. Ev kadınlığının bu çalışmalarını ücretlendireceğiz, bir yerde onların yaşamlarını güvence altına almak için ücretlendirmemiz gerek. Ev kadınlarının ellerine bir para geçmediği için bir güvenlik şemsiyesi altına alınmaları gerekiyor. Bugün Türkiye'de özel sigorta ve Bağ-Kur olmak üzere 100 bin civarında ev kadınının sigortalı olduğunu görüyoruz. Bu rakamlar, yaklaşık 13 milyon ev kadınının sosyal güvenlikten ne kadar uzak olduğunun açık bir göstergesidir.

Son seçimlerde siyasi partiler kadınlara 'bütün ev kadınlarını sosyal güvenlik şemsiyesi altına alacağız' diye yine her zamanki gibi bir parmak bal verdiler.. Ama ortada somut bir şey yok. Yani asıl sorunun yanıtı bilinmiyor: O primleri kim ödeyecek? Ev kadınının kocası çalışıyor, kocası mı ödeyecek. O zaman eve gelen maaşta sıkıntı olacak. Devlet ödeyecekse hangi kaynaktan ödeyecek? İşveren mi ödeyecek? Bir görüş, işveren ödesin diyor. Çünkü kadın kocasını dingin bir şekilde işe yolluyor. Bana göre en uygun sistem, ev kadınlarının bir miktarı devlet, bir miktarı işveren ve bir miktarı da kocasının maaşından kesilerek sigortalanmasıdır.

ERKEKLER DE EV İŞİ YAPIYOR: % SIFIR

Ev işleri ve erkeklerle ilgili bazı rakamlar...

* Yemek pişirme işini tek başına üstlenen erkek oranı yüzde 0. Kadın ve erkeğin birlikte üstlenme oranı yüzde 1.2 . Buna karşılık çalışan kadınların yüzde 65.3'ü, çalışmayan kadınların ise yüzde 75.7'si yemeği kendi pişiriyor.
* Temizlik yapma işini tek başına üstlenen erkek oranı yüzde 0. Bu işi eşlerin birlikte üstlenme oranı yüzde 0.7.
* Bulaşık yıkamayı tek başına üstlenen erkek oranı yüzde 0. Eşlerin bulaşığı birlikte yıkama oranı yüzde 0.8.
* Aile bütçesini tek başına düzenleyen erkek oranı yüzde 51.4. Bütçenin ortak düzenlenme oranı yüzde 22.7.
* Resmi kurumdaki işi izlemeyi tek başına üstlenen erkek oranı yüzde 67.1. Bu işi eşlerin birlikte üstlenme oranı yüzde 7.5.

Kaynak 1990'lı Yıllarda Türkiye'de Kadın, DİE Yayınları, 1996.

Sizin yaptığınız çalışmada kabul günlerine çok giden kadınların ev kadınlığını daha fazla kabul ettikleri, gitmeyenlerinse daha reddeden bir tutum geliştirdikleri ortaya konuyor. Bu verileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu 8.000 kişilik bir araştırmaydı. Kadını paylaşım mekanizmasına kabul eden, aile sorumluluklarını yüklenen kocaları varsa, bu kadınların çok daha bilinçli, çok daha donanımlı olduğunu düşünüyoruz. Eşler paylaşımcı olduğunda kadınlar bir kimlik kazanıyor ve ev kadınlığı gibi son derece nankör bir işe baş kaldırıyorlar ve o işe, o göreve talip olmadıklarını söylüyorlar. Ama bu kocalarından aldıkları destek sayesinde mümkün oluyor. Dolayısıyla ev kadınlarının seviyesini yükseltmek için bence Türk toplumunda öncelikle erkeklerdeki mevcut bilincin ve değer yargılarının dönüşmesi lazım. Bunun için kısa ve uzun dönemli projeler ve devlet politikaları gerekiyor.

Kadınlar ev kadını olmayı o kadar da istemiyorlar, diyorsunuz.

Kadınlar istemiyorlar ama istiyor gibi gözükenlerin de yapacak hiçbir şeyleri yok. Klasik ev kadınları bazen işi abartıp aşırı mükemmeliyetçi olurlar. Çünkü kadının ruhunda mükemmel olma var, beğenilme isteği var. 'En temiz, en titiz kadın ben olayım' diyorlar. Günlerini halı püskülünü yıkamak, 15 kere evi temizlemek, beş saat süren yemekler yapmakla geçiriyorlar. Tabii ki bunlar çok güzel ama hiçbir getirisi olmayan işler. O kadın da toplum tarafından, çevresi tarafından, çocukları tarafından değerli bulunmak istiyor. Ev kadının başarısı ne? Temiz giyimli çocuklar, temiz bir ev; harika yemekler, çok iyi ütülenmiş giysiler. Bir televizyon programında ev kadınlığını savunan ve bundan çok memnun olan bir hanımefendiyle beraber olmuştuk.

Ben yaşlarda bir ev kadınıydı. Ona en mutlu olduğu zamanı sorduk, "Benim en mutlu olduğum zaman, kendimi birden şarkı söylerken bulduğum zamandır. Yaprak dolması yaparken, yaprakların çok yumuşak ve çok kaliteli çıktığı zaman, ben şarkı söylemeye başlarım." dedi. Rolünü benimsemişti, mükemmeliyetçi bir insan olduğu için en iyisini yapmak istiyordu. Biz o kadına, tamam, yapma sen o dolmayı böreği, gel sen çalış dersek? Nerede çalışacak?

Onlara kısa eğitimler vererek- ki kadının kendi yetenekleri doğrultusunda verilecek eğitimlerdir bunlar- meslek sahibi yaparak ekonomiye kanalize etmek gerekir. Yaptıkları o güzel, canım yemeklerin satışa sunulması ve paraya çevrilmesi için yemek pazarları kurulabilir. Bir tencere yapıyorsa beş tencere yapsın ama paraya dönüşsün. Bu iş mahalle örgütlenmeleri bazında yapılabilir. Ev kadınlarını kooperatifleştirerek yerel yönetimlerce ve devletçe açılacak ortak satış birimlerinde ürünlerini pazarlamaları sağlanabilir. Biz bu konuyu İstanbul valiliği ile de konuştuk.

Ama tabii piyasanın talebine bakmak lazım. Ben pazarları çok dolaşırım. Orada kadınların, satılmayan şeyler yaptıklarını görüyorum. Kooperatifleri olduğunda, bu sene şal modaysa, şal üretilsin denecek. Modayı da takip edecekler yani. O zaman ne olacak, ev kadını evde bir yandan işlerini yapıp otururken bir yandan da şal örmeye ve pazarlamaya başlayacak. Evinden, o evin dört duvarından çıkacak. Bu tür projelere öncelik vermek ve bu konuda teşvikler yapmak lazım. Yani ev kadınına para kazanmanın zevkini aşılamak, böylece onun ekonomik açıdan bağımsızlığını ortaya koymak ve kendine güvenini sağlamak ve aile bireyleri arasında saygı gören, çocuğuna harçlık veren, onun ufak tefek ihtiyaçlarını alan, anne kavramının çevresini maddi güçle desteklemek gerekir.

EMEK İÇİN MİNİ SÖZLÜK

kime denir

Emekçi kime denir?

Yaşamak için çalışmak zorunda olan, çalışırken emeğinden başka satacak bir şeyi olmayan ve harcadığı emek karşılığında ücret ya da maaş alan kişidir.
Ücretli, emeğini bir mal üretiminde de kullanabilir; örneğin petrol çıkaran bir işçinin konumu böyledir. Emeğini bir hizmet üretiminde de kullanabilir; hastanede çalışan bir hemşire veya temizlikçi kadın bu konumdadır.

Bilgisayarı da tamiri de kursunda öğrenin

İstanbul'daki okurlarımızın faydalanacağı iki önemli kurstan bahsetmek istiyoruz.
Bu kurslardan ilki kadınlara bilgisayar ve internet kullanımını öğretmeye yönelik. Türkiye Bilişim Derneği ve Marmara Üniversitesi Kadın İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ortak projesi olan bu kursta kadınlar haftada iki gün 13.30- 17.30 arasında bilgisayarla dost olmayı öğrenecekler. Kurslar Ocak ayının 6'sında başladı.

Ev kadınlarına yönelik

Bazen sigortalar atıyor, kimi zaman bir prizin değişmesi gerekiyor. Bunlar ufak tefek işler ama çoğu zaman elimizi kolumuzu bağlıyor. Ya eşinizin gelmesini bekleyeceksiniz ya da tamirciye para ödeyeceksiniz. Fakat artık bunlara belki de gerek kalmayacak. Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ile yine Marmara Üniversitesi Kadın İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin işbirliği ile ev kadınlarına yönelik ev aletleri tamiri eğitim programı düzenleniyor. Bu kurslarda tamir işlerini öğrenebilirsiniz. Biz kaçırmayın deriz. Tercih sizin.

İki kurs için de ayrıntılı bilgiyi (0216) 348 37 86 no'lu telefondan alabilirsiniz

EMEK İÇİN MİNİ SÖZLÜK

nedir

Sendika nedir?

Sendikalar işçilerin işyeri ve toplumsal alanlardaki çıkarlarını korumak, haklarını elde etmek ve özgürlüklerini korumak için kurdukları örgütlerdir. İşçilerin işyerindeki çıkarlarını korumak için verilen mücadele ekonomik bir mücadeledir. Toplumsal alandaki çıkarları hak ve özgürlükleri korumak için verilen mücadele ise demokratik bir mücadeledir. Kısacası sendikalar emekçilerin hem ekonomik hem de demokratik mücadele örgütleridir.

Cesur olan güzeldir

Takvimlerde çıplak kadın resimlerine alışkınız. İtalya'da hazırlanan takvim bunlardan biraz farklı ama. Bu takvimde yer alan kadınların göğüs kanseri nedeniyle tek memeleri alınmış. Takvim kadınlara önemli bir mesaj vermeyi hedefliyor: Meme kanseri ameliyatlarından sonra da kadınlar için bir hayat mümkündür.
Cenova'daki Tümör Enstitüsü'nde Simonetta Franchelli ve arkadaşı Marissa Muggiano'nun ortak fikri olan bu takvim, kanser nedeniyle göğüsleri alınan kadınların normal hayatlarını sürdürmeleri gerektiğinin altını çiziyor. Marissa Muggiano: "Bu takvimle İtalya'da kadın güzelliğinin farklı boyutunu gösterdik. Cesaretli olan güzeldir"diye konuşuyor.

Erkekler kulak verin

Kadınların ev işlerini paylaşmayan erkeklere karşı öfkeleri giderek artıyor. Almanya'da Allensbach Demoskopie Enstitüsü'nce 891 kadın ve erkek arasında yapılan bir araştırma erkeklerin 1992'den bu yana ev işlerine karşı tutumlarında belirgin bir değişiklik olmadığını gösterdi. Ama kadınların artan bilincine paralel olarak bu konulardaki tutumları keskinleşmeye başladı. Araştırmaya katılan kadınların yüzde 36'sı eşlerini kaba bulduklarını söylediler.1992'de yapılan benzer bir araştırmada ise bu oran yüzde 25 civarındaydı.

Kadınlarının yüzde 35'i kocaların aldıkları eşyaları yerine bırakmamalarından şikayetçi, 10 yıl önce bu oran yüzde 30 civarındaydı. Aynı araştırmada ortaya çıkan ilginç sonuçlardan biri de kadınların yüzde 47'sinin gece horlamalarına dayanamamaları, bu oran on yıl önce yüzde 37 civarındaymış. Ne ilgisi var demeyin. Erkekler, dikkat etmezseniz bir süre sonra her şeyiniz eşinizin gözüne batmaya başlayabilir.

EV-EKSENLİ ÇALIŞAN KADINLAR ARTIK ÖRGÜTLÜ

Evde üç kuruşa parça başı iş yapıyorlardı. Bu, böyle devam etmez dediler. Yasal ve sosyal güvenceye kavuşmak, yaptıkları işi görünür kılmak ve emek sömürüsünü engellemek için bir araya geldiler. Şimdi artık bir kooperatifleri var.

Kimileri evde boncuk diziyor, bazıları halı dokuyor, koca bir kazağı iki günde bitirenler de var. Türkiye'de pek çok ev kadını eve iş alıyor. Bu çalışmaya ev eksenli çalışma deniyor. İster kendi hesabına ister taşeron üzerinden yapılsın ev eksenli çalışan kadınların faaliyetleri ülke ekonomilerinin önemli bir bölümünü oluşturuyor. Ev eksenli çalışan kadın işçilerin çoğu kendilerini "çalışıyor" saymıyorlar. Fakat artık bu durum değişeceğe benziyor. Avcılarda geçtiğimiz Aralık ayı içinde evde dışarıya iş yapan kadınları çok yakından ilgilendiren bir kooperatif kuruldu. Adı: Adı Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Küçük Sanat Kooperatifi. Kooperatif'in Yönetim Kurulu Başkanı Pervin Oku ve Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ise

Handan Eroğlu. İkisi de gönüllü olarak sürdürüyorlar çalışmalarını. Zamanı gelince başka kadınlara devredecekler görev ve sorumlulukları...
Pervin Oku ve Handan Eroğlu ile Avcılar'da kooperatif binasında söyleştik. Kooperatif binası Avcılar'ın merkezi yerlerinden birinde, "Pazarın kurulduğu sokağı seçtik ki kadınların dikkatini çeksin"diyorlar. Bir gün önce "iş almışlar" sevinçliydiler. Duvarlarında kadınların emek ürünlerinin asılı olduğu bir odada yığılıydı aldıkları iş; gece elbiselerine boncuk dikilecekmiş. Ama önce örnek çıkarılması ve bunun işi yapacak kadınlara öğretilmesi gerekiyor. Bu görevi, Hande Gültekin üstlenmiş. Gittiğimizde Hande Hanım yoğun bir örnek çıkarma faaliyeti içindeydi. Bize de gösterdi. Yapılan "iş iğneyle kuyu kazmak" tabir edilen cinsten. Ama Pervin ve Hande mutluydular, coşkuyla anlatıyorlardı, "kadınlar eskiden bu işler için şunu alırken, kooperatiften sonra bu kadar alacaklar" diye. İkisi de ev eksenli çalışan kadınlar oldukları için aracının aradan çıkarılmasının ne anlama geldiğini, gayet iyi biliyorlar. Krizin, savaşın kol gezdiği bir ortamda, umuda da yaşama hakkı verenlerin olduğunu görmek, bizi çok sevindirdi. Sizlerle paylaşalım dedik.

20 yıllık emek

Ev - eksenli çalışan işçileri örgütlemek ve çalışmaları hakkında bilgi toplamak amaçlı bir hareket, 20 yılı aşkın süredir yerel, ülkesel ve bölgesel düzeylerde varlığını sürdürüyor. 1990'ların ortalarında, HomeNet'in kurulmasıyla ev- eksenli çalışan işçiler ve yandaşları arasında kurulmuş olan uluslar arası bağlar, gelişti ve güçlendi.

Kadınlar niye eve iş alıyorlar?

Eskiden "aile bütçesine katkı olsun, oyalanayım" diye alıyorlardı. Ama depremden ve krizden sonra, kocaları gelirlerini kaybettikleri için kadınların evde yaptığı bu işler, önem kazandı. Artık, bu gelirler evin tek geçim kaynağı. Eskiden "sigara paramı çıkarıyorum" diyorlardı. Şimdi "bu benim ekmek param" diyorlar.

Kooperatif kurma fikri nereden doğdu?

Kooperatif kurma kararı uzun soluklu bir mücadeleden sonra aldığımız bir karar. Her şey 1996 yılında Habibat esnasında Hindistanlı ev eksenli çalışan kadınların sendikası SEWA'yla tanışmamızla başladı. Hindistan'da kadınlar başarmıştı. Bizde niye olmasın, diye düşündük. 1999 yılına kadar örgütlenme çalışmalarını sürdürdük. O yıl İstanbul'da uluslar arası bir atölye çalışmasına katıldık. Bu çalışma sonucunda öncü grubumuzu oluşturduk. Avcılar'da örgütlenmeyi sürdürürken, İstanbul'un bazı ilçelerinde ve Türkiye'nin çeşitli illerindeki ev eksenli çalışan kadınlarla düzenli olarak görüşmeye başladık. Bir araya geldiğimiz çeşitli illerde emek sömürüsünü nasıl engelleyeceğimizi, yasal ve sosyal güvenceye nasıl kavuşabileceğimizi, ev- eksenli çalışmanın görünürlüğünü sağlamak, örgütlenme ağını oluşturmak için neler yapabileceğimizi konuşuyoruz.

Faaliyet ve amacınızdan söz edebilir misiniz?

Bizler ev- eksenli çalışan kadınlar olarak evlerimizde ayakkabı, oyuncak, elektrik malzemeleri, vatka, düğme basımı, örgü, nakış, mefruşat-çeyiz işleri gibi elde yapılan her türlü fason işi gerçekleştiriyoruz. Bu işler bize

fabrikadan taşeronlar aracılığıyla geliyor. Ancak taşeronun örneğin 100 bin liraya aldığı iş, bize 25 bin liraya yaptırılıyor. Hiçbir yasal ve sosyal güvencemiz yok. Devletin bizi çalışan olarak görmesini bir yana bırakalım, yıllardır bu alanda emek harcamamıza rağmen biz bile kendimizi çalışan olarak değerlendirmiyorduk. Bunun nedeninin çok düşük ücretle çalıştırılmamız olduğunu zannediyorum; çünkü günlerce emek veriyorsunuz, ama bunun karşılığı aldığınız ücret çok düşük. İnsan kendisini bu durumda çalışan olarak algılayamıyor. Örgütlenerek, aracıyı aradan çıkarıp doğrudan fabrikadan iş alarak emek sömürüsünü engelleyebileceğimizi düşündük ve bu kooperatifi kurduk. Kooperatifleşmeyi hem bir örgütlenme aracı, hem de düzenli ve sürekli gelir sağlayabilecek, pazarlık gücümüzü artıran bir örgütlülük olarak görüyoruz.

Pervin Oku

Kadınların tepkileri ne oldu, kooperatife geliyorlar mı?
Akın akın geliyorlar. Çünkü kendilerine hiç düşünmedikleri, çok iyi bir fiyata iş veriliyor. Bu alanda emek gerçekten çok ucuz. Kadınlar da evde oturdukları için kendilerini işçi olarak kabul etmiyorlar. Üstelik bu iş gerçekten çok zor. Bazen malı yetiştirmek için evin tüm işlerini bırakmak zorunda kalıyorsunuz.

İşi nasıl alıyorsunuz?
Şimdilik yine aracılar vasıtasıyla. Ama üniversitede öğretim görevlisi olan ve bu alanda araştırmalar yapan bir kadın arkadaşımız, civardaki eve iş veren fabrikaların tek tek listesini bizim için çıkarmış. O listeyi alıp, adı geçen fabrikalarla yüz yüze görüşmeye gideceğiz. Başaracağımızı düşünüyoruz. Karşılarında düzenli bir muhatap olması onlar açısından da iyi bir şey sonuçta.

Aracılarla sorun çıkmaz mı?
Sorun çıkacağını düşünüyoruz. Çünkü büyük karlar elde ediyorlar. Çok kısa zamanda kadınların kanlarını emerek, araba, apartman, dükkan sahibi olanlar var. Rantlarının ellerinden kaçmasını istemezler tabii. Ama bir kere yola çıktık, bu tür çatışmaları ve olumsuzlukları göze alıyoruz.

İş vermenin dışında neler yapıyorsunuz?
Ev eksenli çalışan kadınlar açısından burasının bir toplumsallaşma alanı olmasını da istiyoruz. Çünkü onlar evde çalıştıkları için çok az dışarı çıkabiliyorlar. Biz sekiz kurucu üye her hafta toplantı yapıyoruz. İş verdiğimiz kadınlarla da 15 günde bir toplanıyor, konuşuyoruz.

Geliyorlar mı?
Geliyorlar. Çünkü burada bir ortam var. Bazıları "biz de sizin gibi kooperatifte çalışmak istiyoruz." diyor. Burada eğitim çalışmaları yapmak istiyoruz. Ev eksenli kadınlar bir yandan çalışırken, bir yandan da ev işleri yapıp, çocuk büyütüyorlar. Annenin bilinçli olması bu bakımdan çok önemli. Bu süreç onlar açısından da bir bilinçlenme süreci olacak. Umutluyuz. Bir süre sonra biz çekiliriz. Zaten zamanla bu işi yapacak pek çok kadın olacak burada.

Hande Gültekin örnek çıkarıyor

Başka illerde çalışmalarınız var mı?
Evet. Bu çalışmayı yürüttüğümüz illerden biri de zorunlu göç alan şehrimiz Van. Van'da halı dokuyan kadınlar genellikle taşerondan sipariş alıyorlar. Ev-eksenli çalışma örgütlenmesini duyduktan sonra bu örgütlenmenin içinde yer almaya başladılar. Batman'da da örgütlenme çabalarımız sürüyor. Erzurum, Hakkari, Sivas, Ankara, Gaziantep, Mersin, Muğla, Diyarbakır ve İzmir'de ev eksenli kadınlar örgütlenme çalışmalarına başladılar.

Handan Eroğlu

Bundan sonra neler yapacaksınız?
Bizim Avcılar olarak önümüzdeki süreçte, İstanbul'da yedi ilçede örgütlenip kooperatifler birliği oluşturmak gibi bir amacımız var. Böylece yaptığımız işin pazarlamasını sağlamak, aracılar vasıtasıyla gelen işleri ilk elden alabilecek bir kurum oluşturmak ve aynı işi yaptığımız kadınlarla paylaşmak istiyoruz. Emeğimizin sömürülmesini engellemek, örgütlenmemizi ileriye taşıyarak sosyal güvencemizi elde etmek, en önemlisi de paylaşımcılığı ve dayanışmayı geliştirmek istiyoruz. Bu hedeflerin büyük olduğunu biliyoruz. Ama örgütlenme azmimiz de o ölçüde büyük.

Avcılar deneyimini paylaşmak isteyenler 0212 695 04 86 No'lu telefonu arayabilirler.

Asgari çalışma standartları

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) 1996'da Evde Çalışma konulu bir uluslararası sözleşmeyi kabul etti. Bu sözleşmede evde çalışan işçiler için asgari çalışma standartları belirlendi: Örgütlenme hakkı, asgari ücret, sağlık ve güvenlik koruması, sosyal güvenlik, mesleki eğitimden yararlanma, doğum yardımları.

Doğum sonrası depresyonu

Bebek doğdu. Ama, ne sevgi, ne istek, siz yalnızca, umutsuzluk, korku, iç sıkıntısı hissediyorsunuz. Onun uyuduğu saatlerde bile sizin gözünüze uyku girmiyor. Büyük ihtimalle bir doğum sonrası depresyonu yaşıyorsunuz. Erkekler, bu dönemde size önemli görevler düşüyor. Eşinizi yalnız bırakmayın biraz daha özen ve sevgi gösterin.

Bir kız çocuğu olsun istiyordu, yaşlılık günlerinde derdine ortak olabilecek, güvenip sığınabileceği bir kız evlat. İlk bebek erkekti. İkinci çocuğa hamile kaldığında "bu da kız olur, artık bu işi kapatırım" diyordu. Olmadı, ikinci çocuk ta erkekti. Önce üzüldü ama evlat seviliyordu tabii. Küçük oğlan 4 yaşına geldikten sonra hiç hesapta yokken, hiç zamanı değilken hamile kaldı. Kriz nedeniyle kocası işten atılmış, bir köşede bulunan üç kuruş birikimleri hemen erimiş, emekli babasının desteği ile yaşar hale gelmişlerdi. Kontroller sırasında bebeğin kız olduğunu öğrendi, doğrusu ya sevinemedi. Doktora gitme, beslenme, her şey paraya bağlıydı ve diğer çocukların boğazından da kesemezdi. Hamileliğinin 7. ayında kocası iş buldu, koşulları eskisi kadar iyi değildi ama yine de iş, işti tabii. Ferahladı biraz. Doğumdan sonra bebeği kollarına aldığında önce biraz sevindi sonra bu sevincin yerini bir sıkıntı ve hüzün aldı.

Hastaneden eve getirdiler, annesi ona güzel bir yatak hazırlamıştı. Herkes bebeğin çok güzel olduğunu söylüyordu, fakat o, bebeği eline verdiklerinde, iç sıkıntısından başka bir şey duymuyordu. Uykusuzluk, iştahsızlık, korku... Doktora götürdüler. Doğum sonrası depresyonu teşhisi konuldu ve tedaviye başlandı.

Aslında hikayesini anlattığımız Selma K. bu konuda yalnız değil. Doğum yapan kadınların yaklaşık olarak %50-70'inde genellikle ilk haftalar içinde sebepsiz ağlama isteği, huzursuzluk, sabırsızlık, gerginlik gibi bazı duygu değişiklikleri görülür. Buna "doğum sonrası hüznü" deniyor. Bunlar kısa sürede geçer. Ama doğum sonrası depresyonu daha ağır bir hastalıktır. Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz psikiyatrist Dr. Işıl Uğurad, doğum sonrası depresyonun, daha önce depresyon geçirenlerle, doğum sonrası problemleri olanlarda görülme olasılığının daha fazla olduğunu vurguladıktan sonra: " Zor doğum, erken doğmuş bebek, özgüven azlığı, istenmeyen hamilelik, annenin sosyal desteğinin olmaması da bu hastalığın görülme riskini artırır." diyor. Doğum öncesi ve sonrasında bir psikiyatristten destek almaktan çekinmeyin.

Belirtilere kulak vermek

Doğum sonrası depresyonun belirtilerini şu şekilde sıralamak mümkün:

- Sinirlilik, sıkıntı
- Ümitsizlik, huzursuzluk
- Uyku ve iştahta azalma
- Konsantrasyon kaybı, hafızada zayıflama
- Bebeğin sağlığı ile ilgili aşırı endişe duyma
- Kontrol edilemeyen ağlama
- Bebeğe olan ilginin kaybolması
- Suçluluk veya yetersizlik hisleri
- Kendine veya bebeğe zarar verme endişesi
- Gece kabusları

ERKEKLER, DESTEK OLUN

Bu sıkıntılardan nasıl kurtulacaksınız? Doğum sonrası depresyonu zamanında müdahale ile üstesinden gelebileceğiniz bir hastalık. Dr. Işıl Uğurad, doğum sonrasında görülen ruhsal rahatsızlıkların tedavisinin hastalığın şiddetine göre değiştiğini söylüyor ve şöyle devam ediyor: "Doğum sonrası hüznü genellikle tedavi gerektirmez ve kendiliğinden düzelir. Doğum sonrası depresyonlarında, hasta olan genç annelere ilaç tedavisinin yanı sıra psikoterapi uygulanır. Tedavinin süresi, hastalığın ağırlığına göre birkaç ay sürer. Tedavinin yanı sıra genç anneye eşinin desteğinin de çok önemli olduğunu unutmamak gerekir."

Evet erkekler, eşinizin bu durumu kolaylıkla atlatabilmesi için size de önemli görevler düşüyor. Her zamankinden daha anlayışlı, daha hoş görülü, daha paylaşımcı olmanız lazım. Çünkü bebek ikinizin de bebeği... Doktor tedavisinin yanı sıra bu dönemi daha kolay atlatmak için sizin de yapabilecekleriniz var. Hani biraz da kendi kendinizin doktoru olmanız gerekiyor. İşte Dr. Işıl Uğurad'ın bu konuda size önerileri:

- Uzun dönemli amaçlar yerine günlük basit amaçlara odaklanın. Her gün yapmaktan zevk alacağınız en az bir etkinlik planlayın. Açık havada yürüyüş yapın, sevdiğiniz bir arkadaşınızla sohbet edin.
- Eşiniz veya arkadaşlarınızla zaman geçirin.
- Yardım istemekten çekinmeyin. Bu dönem kendi kendinize yetmek için aşırı gayret sarf etmeyin, çevrenizden duygusal destek alın.
- Sizle aynı sorunları yaşayan kadınlarla konuşun...

Doktorların yardımı, eşinizin ve çevrenizin desteği ve kendi çabalarınızla depresyonun üstesinden gelebilirsiniz. O halde haydi, biraz hareket!

AV. SERAP ÖZDEMİR
Petrol-İş Sendikası
Hukuk Müşaviri

Sevgili kadınlar!

Uzun tartışmalar ve mücadeleler sonucunda Yeni Medeni Yasa yürürlüğe girdi. Yasa'yla birlikte evlilik içinde edinilen malların paylaşımı ile ilgili bazı değişiklikler gündeme geldi. Hepimizi yakından ilgilendiren bu konuyu irdeleyelim dedik.

1926 yılından 2001 yılı sonuna kadar 75 yıldır yürürlükte olan Medeni Yasa'da değişiklik yapılmasının zorunlu olduğu hukukçular, kadın dernekleri ve diğer baskı grupları tarafından yıllardır savunuldu ve yasada kadın aleyhine cins ayrımcılığına yer veren, kadını kocasına tabi kılan hükümlerin kaldırılması talep edilmişti. Evliliğin eşitlik esasına dayalı ortak bir yaşam biçimi haline getirilmesi için şimdiye kadar hazırlanan pek çok yasa taslağı yasalaştırılmamıştı. Ancak Avrupa Birliğine üyelik söz konusu olunca, Medeni Kanun değişikliği gündeme geldi.

4721 sayılı "Türk Medeni Yasası", 22 Kasım 2001 günü TBMM'de kabul edildi ve 01.01.2002 tarihinde yürürlüğe girdi. Medeni Yasa'da yapılan değişikliklerle kadın-erkek eşitsizliği giderilmeye çalışılmışsa da bazı hükümlerde, özellikle mevcut evlilikler açısından **kadınların mağduriyeti** giderilmedi.

Ülkemizdeki geleneklere göre, evlilik birliği süresince edinilmiş mallarda tapu, kocanın üstüne çıkarılıyor. Tüm mal-mülk kocanın üzerinde olduğu sürece kadınlar, ekonomik güvenceden yoksun kalıyor ve kocalarının her türlü baskısına boyun eğmek zorunda kalıyorlar. Boşanma halinde ise, kadın yoksulluğa düşüyor.

Noterde belgelenmeli

Yeni Medeni Yasaya göre, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce evlenmiş olan eşler 31 Aralık 2001 tarihine kadar olan dönemde, eski yasadaki "mal ayrılığı" rejimine tabi. Yasa, eşlere diledikleri takdirde 2002 yılında bu bir yıllık süre zarfında, noter huzurunda belgelemeleri kaydıyla, yasal mal rejimini evlenme tarihinden geçerli kılma şansını tanıdı. Ne var ki, bu süre geçen ay, 31 Aralık 2002 tarihinde sona erdi. Dolayısıyla bu süre zarfında herhangi bir mal rejimini **seçmemiş** olan eski evliler, 1 Ocak 2002 tarihine kadar eski yasaya, bu tarihten sonra yeni mal rejimine tabi olacaklar.
sözleşme yapmamış olan eski evliler açısından şöyle bir durum söz konusu: 2002'den önce alınan mallar kişiye ait sayılıyor, ancak 2002'den sonra alınan mallar **kimin adına olursa olsun** ortak sayılıyor.

Mal rejimleri yeni düzenlemeyle dört grupta toplanmıştır;

- Edinilmiş mallara katılma,
- Mal ayrılığı rejimi,
- Paylaşmalı mal ayrılığı,
- Mal ortaklığı rejimi.

2002 yılından itibaren evlenen eşler için ise otomatik olarak "Edinilmiş Mallara Katılma" rejimi geçerli olacak. Bu şu anlama geliyor: Evlenme sırasında eşler nikah memuruna istedikleri mal rejimini **beyan etmezlerse**, **edinilmiş mallara katılma rejimini seçmiş** sayılacaklar. Bu rejime göre evlilik öncesi kadın veya erkeğe ait olan mallar ortak sayılmayacak. Tüm kadınlarımızın bilgisi olsun!

Sizden gelenler

Sevgili Serap Hanım

10 yıllık bir evlilikten sonra geçtiğimiz Ekim ayında boşandım. Evliliğimin özellikle son 2 yılı bir kabus gibiydi. Eşim oturduğumuz ev onun olduğu için çıkmamı istiyor. İki çocuğum var ve ev kirası verecek durumda değilim. Yeni Medeni Yasa bana bu konuda bir avantaj sağlıyor mu? Yardımlarınız için şimdiden teşekkürler.

Nuran Yıldırım

Değerli okurum

Üzgünüm, size olumlu bir yanıt veremeyeceğim. Yeni yasa size hiçbir avantaj sağlamıyor. Zira sizin evliliğiniz, 1.01.2002 tarihinden önce olduğundan ve noterde yapılmış bir sözleşmeniz de bulunmadığından Mal Ayrılığı Rejimine göre ev eşinize aittir.

İşçi eşi 'acımadı ya, acımadı ya' diyenlerdendir

Hatice Meryem **Sinek Kadar Kocam Olsun, Başımda Bulunsun** adlı kitabıyla son günlerde isminden en çok bahsedilen hikayecimiz oldu. Kitapta, bir ayyaşın, bir kapıcının, bir tornacının, bir cücenin, bir gardiyanın, kasabın, ince ruhlu bir adamın, bir tüccarın, bir işçinin karısı olma durumlarını anlatmış. İşçi karısı olma halini öyle iyi anlatmış ki, tam bize göre dedik. Gerisi... Biz sorduk, o yine güzel güzel anlatmaya devam etti.

Sinek Kadar Kocam Olsun Başımda Bulunsun adlı kitabınız, öncelikle ismi ile birçok okurun dikkatini çekiyor. Bu isim nasıl doğdu? Yoksa önce isim mi doğdu?

Haklısınız, kitap yazılmadan önce ismi doğdu. Bir gece haylaz kocasından uzun uzun dert yanan bir arkadaşımla sabaha kadar lafladık. Konuya bir çözüm bulamadık. Bir ara, tam duman altı olmuşken, üstünde çiçekli pazenden geceliği ve koca göbeğiyle arkadaşımın yaşlı annesi kapıdan girdi ve kitabımın adını söyledi. Yani o gece kitabımın adı olacağını bilmediğim ama ertesi gün içinde birkaç defa hatırladığımda kendi kendime hem tebessüm etmemi sağlayan ve hem de tuhaf şekilde içimi kıyan bu cümleyi söyledi. Bir gazeteci gibi oturup bu cümleyi ölçüp biçmedim. Bir hikayeci gibi davrandım ve kızgın güneşin altında tatlanması için bekletilen karpuz gibi beklettim bu cümleyi. Sonunda kitabım yazıldı.

Kitapta 'birinin karısı olmak' konusu üzerinde duruyorsunuz. Birisinin karısı olmak üzerine düşünmek, nereden aklınıza geldi? Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili olarak değerlendirebilir misiniz?

İktisat mezunu olmama ve bankacılık eğitimi almama karşın son altı yıl boyunca kültür sanat-edebiyat dergiciliği yaptım. Bu yıllar boyunca kadınların yaşadıkları sorunları ilk elden dinleyebildim. Pek çok sıkıntının içinde "birisinin karısı olma" durumunun da en az dayak, hakaret kadar küçültücü ve travmatik bir hal olduğunu gözlemledim. Bırakın Güneydoğu'da tabular yüzünden intihara zorlanan genç kızların durumunu, hayli eğitimli, ayakları üzerinde rahatlıkla durabilecek kentli kadınların bile büyük bir "güvensizlik" sorunuyla cebelleştiklerini farkettim. Bütün "en fazla ezilenler" gibi kadınların da aralarında dayanışmaya fırsat bile tanımayacak denli kıyasıya bir rekabet içerisinde olduklarını fark ettim. Dayak, hakaret gibi su yüzüne vuran saldırıların yanı sıra derinlerde çok daha psikolojik savaşlar, sindirmeler olduğunu gözlemledim ve sanıyorum birisinin karısı olmak da bu psikolojik baskılardan sayılabilir.

Kitabın bir anlatıcısı var ve o hiçbir erkeğin karısı değil. 'Eğer şöyle bir adamın karısı olsaydım' diyerek, bir çok evlilik durumu hayal ediyor. Bu anlatıcı kitabın bir bölümünde kocasına işsizlikte ve direnişte destek olan ideal bir işçi karısını anlatıyor. Bize sanki anlatıcı bu işçi karısını kollayıp seviyor gibi geldi, ne dersiniz?

Aslında kitabın anlatıcısının durumu, bunu muhakkak siz de fark etmişsinizdir, pek hüzünlü. Hayata tek başına horozlanacağını, ölene dek tek başına ayakta kalacağını söyleyen bir insan kadar hüzünlü pek az şey vardır sanırım. Bir tür çaresizlik, bir tür çıkışsızlık onunkisi de. Hani yaramaz çocuklar vardır, dayak yerler ve gözlerinden yaşlar fışkırır ama bir taraftan da "acımadı ya, acımadı ya" derler. Anlatıcının durumu biraz böyle. Onurlu bir hayat için "acımadı ya, acımadı ya" diyenlerden. E, işçinin karısı da bu yönüyle anlatıcıya benzetilebilir. Acıyla, sıkıntıyla, güç yaşam koşullarına karşı mücadele vererek sürdürülen hayatların insanları birbirine yakınlaştırdığı bilinir. İşte anlatıcının kederinin, onu işçinin karısına yakınlaştırmış olması da hakikaten normal.

Sizce bir işçinin karısı olmak, zorlu yaşam koşulları altında eşlerin ilişkisini nasıl etkiliyor?

Zorlu yaşam koşullarının karı koca ilişkisini olumsuz etkileyeceğini söylemek büyük öngörü olmasa gerek. Ancak Türk filmlerinden ve masallardan öğrendiğimiz ve bir parça doğruluk payı taşıyan bir durum da söz konusu. Ayaz eşlerin birbirine sokulmalarına sebep olur. Bir nevi, deli divane aşıklar için samanlık seyran durumu. Ama gerçekte zorlu yaşam koşulları altında yaşayan insanlar arasında aşkı, sevgiyi korumayı başarabilen çiftler gerçekten çok çok azdır. İnsan bir lokma ekmek için mücadele etmek zorundaysa aşkı ancak filmlerde seyreder.. diyesim geliyor ama yanlış olduğunu biliyorum. Peki şöyle düzelteyim, zorlu yaşam koşulları aşkı kısa

bir süreliğine besleyebilir ama uzun vadede hiçbir getirisi olmadığı gibi pek çok da götürüsü vardır. Şöyle ki insanlar evliliklerinin ilk zamanlarında zorlu yaşam koşullarına karşı aşklarını kalkan olarak kullanırlar ve kendilerini bir süreliğine daha iyi, daha güçlü hissederler ancak bu şeffaf ve çok hassas kalkan pek kısa bir zaman sonra görünmez hale gelir.

Cüce bir erkeğin karısı ve kendinden küçük bir erkekle evlenen kadın... Aşk, sanki özellikle bu iki ilişkide belirgin biçimde göze çarpıyor, niçin?

Bu çarpıcı bir tespit. Yaş ve fiziki özellikler tüm insanlar için önemlidir, ancak sizin de bildiğiniz gibi daha çok kadınla ilintilendirilir. Kadının yaşı ve fiziki özellikleri neredeyse hayattaki konumuyla birebir ilişkilidir. Özellikle yaşadığımız coğrafyada. Fakat bahsettiğiniz iki hikaye üzerine düşündüğümde, alttan alta bu yaş ve fiziksel belirleyiciliklerle ince bir alay seziyorum ben. Kimbilir belki de aşk sizin de hissettiğiniz gibi bambaşka bir hal alıyor böylesi durumlarda.

Kadınların farklı durumlarını anlatırken sanki farklı baş etme yöntemlerini de gösteriyorsunuz. Kitabınızda kadınların bulduğu çözümleri toplu olarak ele alma amacınız var mıydı?

Kitapta birtakım ayakta kalabilme stratejilerinin olduğu doğru. Fakat bunlar nihai çözümlerden ziyade geçici, kısa vadeli ve pansuman tedbirlere benzetilebilir. Başını, kuyruğunu, kulağını göremedikleri bir canavarı kısa bir süreliğine de olsa oyalamaya da benzetilebilir. Bir yazar olarak, kadınların bulduğu çözümleri toplu olarak ele alma amacım değil de bu geçici, bu pansuman tedbirler olmasa kadının hakikaten nasıl da ayakları üzerinde bir an bile duramayacağı, birçok kadının hakikaten ister fiziksel ve ister de ruhsal olarak muazzam çöküntülere uğrayabileceği ihtimalini göstermek istemişimdir belki.

Kitabın sonunda yer alan ve bir yerinde faşizm olarak değerlendirilen baba kız ilişkisi dikkat çekiyor. Sizce baba kız ilişkisi, evlilikteki 'karılık' rolleri üzerinde etkili mi?

Bir kadın babasının cinsel kimliğini, en azından kocası olacak yaşa geldiğinde farkeder. Babası kendisinin babasıdır ama aynı zamanda birinin kocasıdır da. Annesinin kocası. İlk iş olarak annesinin yerine koyar kendisini kız çocuk. Canınızdan çok sevdiğiniz ya da sevmediğiniz babanız birdenbire yepyeni bir kimlikle karşınızdadır. Koca! Bu yüzden bir kadının kendisini babasının karısının yerine koyması hiç zor değildir, hatta kaçınılmazdır. Kadın erkek ilişkisine en yakın tanıklık baba ya da oğuldan yola çıkılarak yapılabilir. En bol ipucu bu ilişkilerden toplanabilir sanıyorum.

Kitaptaki diğer erkekler... Paraya pula metelik vermeyen, yumuşak yürekli şair ya da parayla her şeyi satın alan tüccar.... İkisinin de erkeklik hallerinde bir değişiklik yok gibi. Toplumda erkeklerin ortak bir toplumsal kimliği var mı size göre, özellikleri neler?

Toplumdaki erkeklerin ortak toplumsal kimliği üzerine raflar dolusu kitap yazılmıştır, daha da yazılır. Ancak zaman zaman şuna benzer şeyler düşünürüm. Kadın korkusuyla büyüyen erkekler olduklarını düşünürüm, toplumsal vazifelerini fazlasıyla ağır bulurum. Diğer taraftan baktığınızda onlar da birilerinin kocası ve bu da en az birinin karısı olmak kadar can sıkıcı, iç bunaltıcı bir durum. Girmek zorunda kaldıkları kalıpları, güçlü görünmek gibi mesela, çok çok ağır bulurum. Burada önemli olan yüzyıllardan bize miras kalan kadın ya da erkek modellerinin üzerine ne eklediğimiz ya da neler ekleyebileceğimizdir bence.

Hatice Meryem Kimdir?

1968 Kasım'nda İstanbul'da doğdu. 9 Eylül Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü'nden mezun oldu. Üç buçuk yıl bir bankada çalıştı. 1994 yılında mesleğini bırakıp Londra'ya gitti. Orada temizlikçilik, çocuk bakıcılığı, ütücülük, gazete dağıtıcılığı gibi çeşitli işlerde çalıştı. 1996- 2001 yılları arasında Öküz dergisinin Genel Yayın Koordinatörlüğü'nü yaptı. 1999'da Varlık dergisinin düzenlediği "Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri Yarışması"nda Siftah adlı öyküsü öykü dalında dikkate değer bulundu. 2000 yılında Siftah adlı öykü kitabı Varlık yayınlarından çıktı.

KİTAPTAN

İşçi karısı olmak.....

Ben bir işçinin karısı olsaydım eğer....iki yakamız bir araya gelmezdi bir türlü. Televizyonda, yılda birkaç defa polise karşı direniş eylemleriyle sokaklarının ekranda göründüğü bir mahallenin küçük, üflesen yıkılacak evlerinden birinde otururduk. O evlerde oturmak en azından bir çocuğunu, ihtimal oğlunu, faili meçhul denen kirli mecrada yitirmek demek olduğundan, keder dolu ama onurlu bir hayatımız olurdu. Daha iyi bir hayat için didinmeyenlerden olmadığımız için de haklı olmanın gizli keyfini iliklerimize kadar duyardık muhakkak. Geride, memlekette kalan yakın akrabalarımızın arada sırada gönderdikleri köy peyniri, tereyağı, bulgur, fasulye, kavurma da olmasa, tadını unutacağımız bu yiyeceklere hasret kalırdı çoluk çocuk. Ortanca oğlan, bizden çok uzaklarda, bahçesinde ebruli hanımelilerin mis gibi koktuğu evlerde yaşayan mavi gözlü devlerden, mini minnacık kadınlardan bahsederdi; minibüs yolunun kenarına düşen bir evlek toprağımızda yeşermeye çalışan artık tozdan topraktan renkleri kaybolan bir iki kök patlıcan, domates toplarken ben eski leğene.
O tam, "Her şey yolunda gidecek anacığım" derken, bizim mavi gözlü dev bıyıklarını bura bura iğreti bahçe kapısını zorlardı gündüzün köründe; daha akşam yemeği bile koymamışken küçük tüpün üzerine. Bir gariplik olduğunu şıp diye anlar sorardım:
"Ne'oldu?!"
"Bizi işten çıkardılar!" derdi, kıyıda, hurdaların arasında unutulmuş plastik sandalyeye yığılırken.
Ben de domatesin, biberin, nanenin yanına bir bitki gibi bırakırdım kendimi.....

Petrol-İş üyesi kadınlarla sohbet:

İŞİM, EŞİM, SENDİKAM

Kadınlık zor. Çalışan kadınların hayatı ise biraz daha zor. Bütün gün işte, sonra da evde... Çifte mesai yani. Fakat, çalışmak bir yandan da özgürleştiriyor kadınları. Sözleşmelerle elde edilen kreş, doğum izni, süt izni gibi haklar, kadınları hem işyerinde hem evde daha güçlü kılıyor. Bu nedenle çalışan kadınlar sendikalarını seviyorlar.

Şerife Uztürk

Gripin İlaç'ta 21 yıldır çalışıyorum. 10 yıl önce beyim öldü, 2 çocuğum var. İşyeri temsilcisiyim.

Çiğdem Altun

Bayer İlaç'ta 10 yıldır çalışıyorum. Bekarım.

Aysel Tay

Halkla İlişkiler mezunuyum. Bu sene ilkokula başlayan bir kızım var. Eşim kimya öğretmeni. 10 yıldır SSK İlaç'ın Ticaret ve Pazarlama Servisi'nde çalışıyorum.

İş yaşamından çalışıyor olmaktan memnun musunuz, karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Şerife: Çalışmaktan çok memnunum. Çalışmak kadının kendine olan özgüvenini artırıyor. Ekonomik özgürlük, başka alanlarda da güçlü kılıyor sizi. Türkiye'nin durumuna da bağlı olarak işyerlerinde şu sıralar her şeyi çok ağır yaşıyoruz. Artık hiçbir şey geçmişteki gibi değil.
Çiğdem: Çalışmaktan tabii ki memnunum. İnsanın özgüveni artıyor. Ayaklarının üzerine basabiliyor insan; istediği şeyleri yapma özgürlüğüne sahip oluyor.
Gülten: Çalışıyor olmaktan son derece memnunum. İnsanın ekonomik özgürlüğünü kazanması, maddi- manevi hiç kimseye bağlı olmaması, kendi ayakları üzerinde durabilmesi çok önemli. Herkesin devamlı bir şeyleri tükettiği bu tüketim toplumunda, üretici olmak da çok güzel. Yalnız yaşıyorum. Tek kişilik bir aileyim yani. Her anlamda özgür hissediyorum kendimi. Bir aileye de bağımlı değilim, bir erkeğe de bağımlı değilim. Bunlar hep çalışma sayesinde oluyor.

Kadın olduğunuz için karşılaştığınız sorunlar var mı?

Şerife: 19 sene tek vardiya çalıştık. İşyerimizde çift vardiya uygulamasına geçildi. Vardiyalı çalışma kadınlar için büyük bir yıkım oluyor. Kadın evliyse, eşi ve çocukları varsa, yük bir kat daha artıyor. Çünkü kadın evde de bir mesai yapıyor. Eş geldiğinde erkek genellikle ayaklarını uzatır, yemeği, çayı, her şeyi ayağına gelir. Ama, kadın öyle değil ki. Çocuğun sorumluluğu, yemek, ev işleri... İş yerinde çalıştığı gibi evinde de çalışıyor. O nedenle sorunlarımız büyük.
Çiğdem: Esasında benim çalıştığım yerde gözle görülür bir ayrımcılık yok. Hatta kadına daha fazla değer veriliyor. Ama işçi çıkarmaları öyle bir aşamaya geldi ki artık dört kişinin yaptığı işi bir kişi yapıyor. Bu durum kadınları daha çok etkiliyor. Kadının yaşamı kısalıyor diyebilirim.
Gülten: İş yerimizde 25 kadın çalışıyor. Kadınlar iş yaşamında elbette daha fazla eziliyor. Ben üretimde çalışıyorum. Her makinenin bir ustası var ve ustaların tamamı erkek. Kadınlar daha sıradan işleri yapıyorlar. Yönetici pozisyonlara pek gelemiyorlar.

Peki işyerinde erkek arkadaşlarınız size ayrımcılık uyguluyor mu?

Şerife: Ben kadın ağırlıklı bir işyerinde çalışıyorum. Ve 140 kadınız iş yerinde. İlaç sektöründe genel olarak kadınlar daha fazla olduğu için çok ezilmiyoruz.
Fatma Yeşilyurt: Otomasyona

geçildikçe maalesef kadınlar elemine oluyor ve erkekler tercih edilmeye başlanıyor. Bizim şirkette askerliğini yapmış erkekler tercih ediliyor. İşverenler kadınları işe aldıklarında, onlar evlenecek ve çocuk doğuracak, diye düşünüyor. Çocuk doğurma bir problem olarak görülüyor. Çünkü işveren bu dönemi kendisi için kayıp diye düşünüyor. Bizim ilk işe girdiğimizde kadın sayısı daha fazlaydı, şimdi o sayı üçte bir oranında azaldı.
Şerife: Biz kendi iş yerlerimizden bahsediyoruz. Oysa tekstilde çalışan kadınlar hamile kaldı veya izin aldı diye işten atılıyorlar. İş hayatında kadınlar daha çok eziliyor. Biz büyük işyerlerinde çalışıyoruz, sendikamız var, o nedenle bu türden problemler yaşamıyoruz.

Sendikanın bu konuda müdahaleleri oluyor mu?

Elbette oluyor. Sözleşmelerle elde edilen haklar var. Doğumdan önce doğum iznine ayrılabiliyor kadın, doğumdan sonra ise 42 gün izinli oluyor. 6 ay ücretsiz izin alma hakkı var. Sendika olmasaydı bu maddeleri koyduramazdık.
Çiğdem: 6 aylık izni ücretli yapsalar aslında daha iyi olur.
Şerife: Ya da 6 ay ücretli 6 ay ücretsiz yapabilirler. Çocuğun bir yaşına kadar anneye, anne sütüne ihtiyacı var. Ayrıca süt izni de var. Bu durum işyerlerine göre değişiyor. Bizim işyerinde işi daha erken bitiyor annenin. Sözleşmelerle aldık bu hakları.

Belki sendikada kadınların bu konuları daha çok gündeme taşıması gerekir.

Şerife: Sözleşmelerden önce işyerlerinde taslak hazırlanıyor. Bu aşamada kadınların müdahil olmaları lazım.
Gülten: Kimse bizim talebimizi bilemez ki. İsteklerimizi dile getirmeyi bilmeliyiz ki, haklarımızı alalım.
Şerife: Kadınlar azınlıkta olduğu için bir kenara çekiliyorlar. Ne eylemlere geliyorlar, ne de eğitime.

Başa dönelim isterseniz, çalışma hayatına bakışınızı siz de anlatabilir misiniz?

Aysel Tay: Çalışma hayatından memnunum. Hem maddi hem manevi olarak. Çalışmak çok güzel bir şey. Üretiyoruz, bir şeyler yaratıyor ve sonucunu görüyoruz.
Çalıştığım zamanlar kendimi daha mutlu hissediyorum. Hafta sonu bir günü temizliğe ayırıyorum. Eşim bana çok yardımcı oluyor. Hafta içi benden önce geldiği için yemekleri mutlaka o yapar, ben ancak salata filan yapıyorum. Hafta sonlarında ise birimiz ortalığı süpürürken, diğerimiz yerleri siliyor. Her şeyi beraber hallediyoruz. Bu işlerin organizasyonunu ben yapıyorum tabii. Erkek olduğu için ne kadar yapsa da mutlaka bir eksikliği oluyor. Örneğin bulaşıkları yıkarken etrafa su serpebiliyor. Ben arkasından yetişiyorum.
Fatma: Ben de çalışmaktan son derece mutluyum. Çalışınca aileye ayırdığın zaman biraz azalıyor. Çocuğum üniversiteye hazırlanıyor. Yorgun argın eve geldiğim için onunla yeterince ilgilenemiyorum. Normal mesai bittikten sonra kadın olarak bizim mesaimiz üç saat daha devam ediyor. Eşim daha geç geliyor. Eve gidiyorum, "Anne ben acıktım" diyen bir tip dikiliyor karşıma. Hemen mutfağa gidiyorum, bir şeyler hazırlıyorum. Zaman olarak ikiye bölünüyorsunuz. Erkek ne kadar yardım etse de -ki benim eşim de yardımcıdır belli konularda- evin sorumluluğu sizin üzerinde.

Erkekler sadece yardım ediyorlar galiba

Ev işleri sizin göreviniz, onlar ise yardım ediyorlar, ekstradan yapmış oluyorlar yaptıklarını.
Havva : Çalışma hayatından ben de çok memnunum. Evliyim. Hem evde hem işte çalışmanın zorluğu var, bekar arkadaşlara göre biz daha fazla çalışıyoruz.

Eşiniz yardım eder mi ev işlerinde?

Evet, yardımcı oluyor. En büyük yardımcım o. Dışarı çıkma, kahveye gitme gibi alışkanlıkları yok. Bir yere gidilecekse beraber gideriz. Bir şey yapılacaksa beraber yaparız.

Peki işyerinde?

Arkadaşın da söylediği gibi ustalar erkek, biz de imalatta çalışıyoruz.
Fatma: Ama onlar teknik okul mezunu.
Gülten: Değil değil, ilkokul ya da ortaokul mezunu çoğu.
Ama belki makinenin parçasını monte etmek, makineleri tamir etmek güç gerektiriyor, belki o yüzden ustalar erkek.

Sizce kadınların yapamayacağı işler mi bunlar?

Gülten: Kadınlar da yapar, alışkanlık olmamış herhalde...
Şerife: Sorumluluk almaktan korkuyoruz. Böyle yetiştirilmişiz.
Fatma: İşin bir başka boyutu daha var. Türkiye'de kadın olmak çok zor. Erkekler işyerinde herhangi bir sorun çıktığında, gecenin yarısına kadar kalabiliyor, daha sonra işi bitince elini kolunu sallayarak servis falan olmadan çok rahat evlerine dönüyorlar. Bir kadın olarak gecenin o saatinde firmadan çıktığınızda çok zorlanırsınız. Size ya servis tahsis edilecek ya da yanınıza biri verilecek. Tek çıktığınızda başınıza her şey gelebilir. Bunlar kadın olmanın Türkiye'deki dezavantajları maalesef. Ayrıca toplumsal baskı var. Gecenin üçünde beşinde gelse de erkekleri hiç kimse sorgulamıyor, kadınlar ise nereden geliyor diye zan altında bırakılıyor.
Bir de kişisel vicdan azapları var. Çocuğa yeteri kadar zaman ayıramamak beni hep üzdü. Hatırlıyorum da oğlum bana "anne biz ne zaman senelik izne çıkacağız" diye sorardı.
Aysel: Benim kızıma da anneannesi bakıyor. Biz Cuma akşamı alıyoruz. Zor elbette.

Gülten Çokçeker

Carlo Erba İlaç Fabrikası'nda 18 yıldan beri çalışıyorum. 4 yıldan beri işyeri temsilcisiyim. 37 yaşındayım ve bekarım.

Fatma Yeşilyurt

19 yıldır Novartis'de çalışıyorum. Evliyim 17 yaşında lise sona giden bir oğlum var. Eşim çalışıyor. Açık öğretim İşletme mezunuyum.

Havva Öztürk

SSK İlaç'ta 5 yıldır çalışıyorum. Evliyim ve iki çocuğum var. Eşim de çalışıyor.

Eskiden her ayrılışımızda ikimiz de ağlardık.
Şerife: Ben de bu konuda çok zorlandım. Ekonomik sıkıntı da vardı işin içinde. İşten çıkıp eve geldiğimde bakıyordum ki çocuk aç karnına uyumuş. Vicdan azabı çekiyordum. Artık çocuklarım büyüdü. Fakat, kadın arkadaşlara bakıyorum çok zorluk çekiyorlar. Bizim işyerimiz vardiyalı olduğu için zorluk ikiye katlanıyor. Haklarımızı ise maalesef koruyamaz hale geldik. Geçenlerde bir sözleşme geçirdik. İstediğimiz beyaz tişörttü, çok da fazla bir talebimiz yoktu. İşveren 'biz bu kadar zorluk yaşıyoruz, siz yeni maddeler koymuşsunuz. Onları silin öyle gelin karşımıza' dedi.

Kreş var mı işyerinde?

Var ama bir işe yaramıyor ki. Çocuğunuzu ancak iki hafta gündüzde çalıştığınızda kreşe verebiliyorsunuz. Gece kreş yok. Olsa bile o saatte çocuğu nasıl getirebilirsiniz?
Gülten: Bizim iş yerinde de var. Tek vardiya çalışıldığı için anneler yararlanıyor.
Çiğdem: Bize de kreş parası veriyorlar.
Aysel: Devlet kurumu olmamıza rağmen bizde kreş yok.
Şerife, Gülten, Çiğdem: Sözleşmeyle alınıyor bu tür haklar.

Evliler anlattı, bekar olan arkadaşlara sormak isterim, ileride evlenecek olsanız nasıl bir erkeği seçerdiniz?

Çiğdem: Ben bu konuda çok netim. Evlenecektim, evlenmedim. Etrafıma baktım, kötü örnekleri gördüm. Buradakilerin istisna olduğunu düşünüyorum. Hoşuma da gitti. Bizim bir kültürümüz ve yetişme tarzımız var ve onların gerektirdiği yaptırımlar var, bunları aşamıyor erkekler. Maçolar yani. Kadın ne kadar uğraşırsa uğraşsın olmuyor. Ben 16 yaşından beri çalışıyorum, kendime güvenim tam. 23 yaşında ev sahibi oldum kendi başıma. Yalnız yaşıyor, her şeyi kendim yapıyorum. Doğru insanı bulana kadar böyle devam edeceğim.
Gülten: Ben çalışmaya devam etmeyi düşündüğüm için her konuda bana yardımcı olan erkeği tercih ederdim. Çok fazla bir şey de istemiyorum. Ben yemek yaparken o da gelsin salatayı yapsın. Destek olsun, değer versin. Pek çok erkeğin kadına hiç değer vermediğini görüyorum. Çevremde arkadaşlarım var. Hiçbir şey yapmıyor kocaları. Su içtiği bardağı bile mutfağa götürmüyor. Bunun dışında bir de eziyet ediyorlar.
Havva: Çalışan kadınların yetiştirdiği erkek çocuklar daha paylaşımcı oluyor. Benim eşimin annesi de çalışıyormuş, ona her şeyi öğretmiş, alıştırmış. Ben de destek verdim. Sağolsun, her zaman ona dua ediyorum.
Şerife: Ben de oğlumu öyle yetiştirdim. Hafta sonunda ablasına gittim ve oğluma 'ben evi temizleyemedim sen yap' dedim. Döndüğümde evi pırıl pırıl buldum. Bazen benim söylememe bile gerek kalmaz. Çocuklar daha küçükken alıştırdım, sofrayı kızım kurarsa oğlum toplardı. Bir gün kızım bulaşık yıkarsa, bir gün oğlum yıkardı. Oğlumun da evlendiğinde karısına yardımcı olacağına inanıyorum. Benim çektiğimi başka kadınların da çekmesini istemiyorum. Bir yerden başlamak lazım.
Fatma: Ablamın çocuğu 22 yaşında delikanlı ve annesi hizmet ediyor. Her şeyi ayağına getiriyor. Geçenlerde bize geldi. Ben 'bu şekilde olmaz 'dedim. Kalkacaksın, suyunu çayını kendin alacaksın. Yetiştirmeye bağlı.

Kadınlardaki bilinç dönüşümü erkekleri etkiliyor herhalde.

Fatma: Evet, onlar da değişiyor. Siz zorladıkça ister istemez paylaşımcı oluyorlar.

Sendikalı olmak sizce ne anlama geliyor. Sendikalı olmaya nasıl karar verdiniz, sendikalı olduktan sonra hayatınızda ne tür değişiklikler oldu?

Çiğdem: Sendika hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Öğrencilikten çıktım iş yerine girdim ve direkt sendikalı oldum. Arkadaşlarım hep memur statüsünde, ben işletmeciyim ama sendikalıyım. Bunun ayrımının avantajlarını sonradan gördüm. Sendikalı olmanın çok iyi olduğunu düşünüyorum. Şu anda memur olarak çalışan arkadaşlarım bana 'keşke ben de sendikalı olabilseydim' diyorlar. Ne avantajları oldu derseniz, öncelikle herkesin birbirine destek olduğu bir grubumuz var. Ve bu bizi firmada çok güçlü kılıyor. Ufacık bir sorun olduğunda yönetime yansıtıyoruz ve anında çözülebiliyor. Yönetim karşısında istediklerimizi gerçekleştirebiliyoruz. Bizim iş yerinde sendikanın yaptırım gücü çok yüksek.
Şerife: Ben 1981 yılında işe girdiğimde sendikalı değildim. O zaman sendika nedir, ne tür avantajları vardır tam bilmiyordum ama örgütlü olmanın bir güç olduğuna inanıyordum. Kendimize sendika arıyorduk, bulduk ve üye olduk. O arada doğum yaptım. 6 ay ücretsiz annelik iznimi bu sayede kullanabildim. Sendikasız olsaydık yemekler kötü olduğunda hiçbir şey yapamazdım, yapsam bile etkili olmazdı, tek başıma işten atılırdım. Şimdi hep beraber bağırıyoruz. Paramız bir iki gün geciktiğinde niye param verilmedi diye hesap sorabiliyoruz. Bu örgütlü olmaktan kaynaklanıyor. Örgütlü olmak güçlü kılıyor insanı.

Kadınlar sendikada görev alıyorlar mı?

İstanbul'da yönetici olarak biz dört kişiyiz. Ben denetimdeyim, geçen sefer de disiplin kurulundaydım. Bizim Gripin o konuda çok aktiftir. Temsilci arkadaşlar hep yönetimlerde yer almıştır.
Gülten: Arkamızda bir sendika olduğunu bilmek bize güven veriyor.
Havva: Bazı konularda yalnız olmadığımızı biliyoruz. Haklarımıza daha sıkı yapışıyoruz. Yalnız olsaydık, yorulurduk, yılardık.
Aysel: Şöyle bir örnek vereyim. Yemek güzel çıkmıyor diyelim, sendika olmasaydı hiçbirimiz sesimizi çıkaramayacak, para verip dışarıdan paşa paşa yemek getirecektik. Temsilciler vasıtasıyla yemeklerin iyi olmadığını iletiyoruz, arkadaşlar gereken yerlerle görüşüyor ve yemekler hemen düzeliyor.
Fatma: Sendikalı olmak bir avantaj. Bizim işyerinde sendikalı olmayanların senelik izninden otomatik olarak birer hafta kestiler. Biz sendikalı olduğumuz için bize dokunamadılar. Sözleşmeyle kazandığınız bir hak olduğu için kolay kolay geri alamıyorlar. Onun mücadelesini vermesi gerekiyor ve hiçbir işveren bu riske girmiyor. Sendikasız bir insanı en ufacık bir mazerette işten atma yetkisi var, ihbar tazminatı vermiyor. Sizi atarken ekstra maliyetle atıyor. O nedenle kadınların sendika olan işyerlerinde çalışmaları, sendikaya üye olmaları çok önemli.

Sorunlarınızı bize ulaştırın

Sevgili okuyucularımız,
sağlık, birçok yönden iyilik halidir. Biyolojik olarak bütün organlarımızın görevlerini yerine getirecek şekilde çalışmasıdır. Ruhsal olarak sevgi neşe ve mutluluk halleridir. Sosyal olarak çevremizdekilerle uyumlu, ekonomik yetersizliklerden, eşitsizliklerden baskı ve dayatmalardan uzak, kendini geliştirmeğe açık, özgür olma halidir. Bütün bunların aynı anda bir arada bulunması yaşadığımız düzende zor olmakla birlikte, imkânsız da değildir. Zorunlulukların bilincine vararak, zorlukların üstesinden gelinebilir.
Bu köşeyi sizlerin sağlık sorunlarına ayırmayı düşünüyoruz. Yararlı olabilmemizin ön koşulu takdir edersiniz ki sorunlarınızı bize yazmaktan ve ulaştırmaktan geçer. Bu konuda da biraz kaygılıyız. Çünkü bizler örf ve adetlerimiz nedeni ile cinsel konulardan, cinsel hastalık ve şikayetlerimizden bahsetmeyi ayıp kabul etmekteyiz. O kadar ki çoğu kez küfür olarak bile kullanmaktayız. Halbuki yeme, içme, uyuma gibi eylemlerimiz ne kadar doğal ise, cinsel eylemlerimiz de o denli doğaldır. Karaciğer, kalp, böbrek hastalıklarımızı nasıl sıkıntı duymadan, kolaylıkla anlatabiliyorsak, cinsel hastalıklarımızı da aynı şekilde ifade edebilmeliyiz. Böyle düşünerek sorunlarınızı bize rahatlıkla yazacağınızı umuyoruz, bekliyoruz. Bizler de ulaştırdığınız her sorunu, mümkün olduğu kadar, anlaşılır bir şekilde cevaplamaya çalışacağız.

Bu sayımızda, örnek bir davranışla, adet öncesi şikayetlerini bize yazan sayın Dilara Karakoç'un mektubuna ve yanıtımıza yer veriyoruz.

" Sayın Doktor!
Adet günüme birkaç gün kala çok sinirli ve huzursuz oluyorum. Çevremdekileri azarlayıp üzüyorum. Bazen ateş basması, sıkıntı, kalbimin sesini duyar gibi çarpıntılarım oluyor. Bazen baş ağrısı bazen de karın ağrılarım oluyor. Adet sökülmeğe başladıktan sonra bu şikayetlerim geçiyor. Tedavisi mümkün müdür? Cevaplarsanız memnun olurum. Çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Dilara Karakoç

Sevgili Dilara

Bize ulaştırdığın adet öncesi şikayetlerinin hiçbiri hastalık sayılmaz. Sağlıklı pek çok kadında bu türden şikayetler görülür. Adet görme olayının doğasında vardır. Adet görmenin habercisidir. Her sağlıklı kadında, yumurtalıkta olgun hale gelen bir yumurta, tüplerden geçerek rahme ulaşır. Burada birkaç gün döllenmeyi bekler. Döllenme olmadığı takdirde bozulmaya başlar, bir müddet sonra döllenme yeteneğini kaybederek ölür, ölü yumurta rahmin yüzeyini tahriş etmeğe başlar. İşte adet öncesi şikayetler bu dönemde başlar. Bu tahriş hem ruhsal olarak sıkıntı, huzursuzluk ve ağrı yapar hem de rahmin içinde kanamayı başlatır, meydana gelen kanama ile yumurta rahimden atılır ve adet görme sona erer. Ancak; bazı bayanlarda bu şikayetler daha şiddetli olur. Huzursuzlukların giderilmesi için hafif teskin edici ilaçlar alınabilir. Ağrıları gidermek için ağrı kesiciler alınabilir. Ancak Aspirin (asetil salisilik asit içeren ilaçlar) alınmamalıdır. Aspirin kanamayı artırır. Ağrılar dayanılmayacak kadar şiddetli ve bir haftadan fazla sürüyor ise başka rahim hastalıkları olabilir. Bu nedenle bir kadın hastalıkları uzmanına görünmeniz doğru olur.
Sağlıklı ve mutlu günler dileği ile hoşça kalın sevgili okurlar.

Doktorunuz Selma Dönmez

Soğukalgınlığına etkin çareler

Öksürük, aksırık, ses kısıklığı, boğazda yanma, hafif ateş... Evet, tipik soğukalgınlığı belirtileri ve siz Tanrı'nın talihsiz kulu, yine hastalandınız. Soğukalgınlığı virüsüne karşı etkili bir biçimde mücadele edecek antibiyotik gibi ilaçlar maalesef yok. Vücut direncini mümkün olduğu ölçüde artırmanız belki en klasik ama güvenilir yol. Şiddetli seyrettiğinde doktor ziyareti kaçınılmaz hale gelebilir. Ama evde de yapabilecekleriniz var:

■ Bol bol sıvı tüketin. Günde ortalama 2- 4 litre sıvı içmelisiniz. Ilık su da olabilir, ıhlamur da adaçayı da...

■ **Kendinizi sıcak tutun ama terlemeyin. Sıcak kan dolaşımını destekler, bu da iyileşme sürecini hızlandırır.**

■ Solunum yollarının kurumasını önlemek için buğu yapabilirsiniz. Bunun için bir tencereye kaynar su koyup içine kurumuş papatya atın. Başınızı tencerenin üzerine eğip bir havlu ile örtün ve papatya buğusunu 5 dakika içinize çekin. Solunum yollarını nemlendirecek, daha kolay nefes almanızı sağlayacaktır.

■ **Bir kâseye su koyup bulunduğunuz odayı nemlendirin.**

■ Öksürük şurubu, ökaliptus, kekik, anason içerikli pastiller söktürücü olduğu için yararlıdır. Ballı süt de öksürüğe iyi gelir.

■ **Ses kısıklığı ve boğaz ağrısı için günde birkaç kez tuzlu su ile gargara yapın. Adaçayı gargarası da aynı biçimde yararlıdır. Adaçayı gargarasını şöyle hazırlayabilirsiniz: Bir avuç adaçayı yaprağını 1 litre suda 2 dakika kaynatıp, süzün. Bu sıvı ile günde iki kez gargara yapın...**

■ Ihlamurun bir diğer özelliği de ateşi düşürmesidir. Yüksek ateş dolaşım sistemi üzerinde baskı oluşturur bu nedenle fazla hareketten kaçınmalısınız.

■ **Son zamanlarda özellikle Batı'da soğukalgınlığına karşı mücadelede çinko haplarının etkili olduğu düşünülüyor. Soğukalgınlığı belirginleşmeden alınan çinko haplarının hastalığın şiddetini yumuşattığı ve etki süresini azalttığı düşünülüyor. Ama çinko hapları gelişigüzel alınmamalı, doktora danışmanız şart...**

Dikkat... dikkat...

Ah şu kalplerimiz

Yapılan araştırmalar kadınların yüzde 40'ının meme kanseri riski taşıdığını gösteriyor. Ama kalp hastalıklarından ölen kadınların sayısı, tüm kanser çeşitlerinden ölenleri geçiyor. Kadınlarda kalp hastalığının teşhisi, ortaya çıkarılması oldukça zor. Kardiyolojik testler, kalp hastalığı riski taşıyan kadınların sadece yüzde 38'ini ortaya çıkarırken, bu oran erkeklerde yüzde 62 civarında.

Kadınlarda görülen kalp rahatsızlıklarını belirlemede ne yazık ki hekimler de zorlanıyor. Çünkü kalp hastalıklarında görülen tipik belirtiler kadınlarda oldukça farklı. Örneğin kısa kısa nefes alıp vermek, nefes alırken aralıklarla gelen ağrı, erkeklerde görülen göğüste ve sol kolda ağrı gibi klasik belirtilere kadınlarda rastlanmama ihtimali yüksek. Bu nedenle kadınların iki kez daha dikkatli olmaları gerekiyor.

Kadınların kendilerini kalp hastalıklarından korumalarının birinci yolu, kolesterol seviyesine dikkat etmek. Total kolesterol yüksek olsa bile HDL kolesterolün (iyi kolesterol) yüksek olması kalp hastalığı riskini azaltır. Düzenli kontrollerle riski azaltabilirsiniz

Ateşli çocuğa neler yapılmalı:

Çocuğa ince giysiler giydirin. Yatarken üzerine çarşaf örtün titreyen çocuğu kesinlikle sarmayın. Vücudunu ıslak havlu veya çarşafla kapatmayın. Yattığı odayı serin tutun. Bol sıvı gıda veya su verin. Ilık su ile banyo yaptırın, kesinlikle alkol ve soğuk su kullanmayın. Ateş düşürücü ilaç verin. Aspirin vermeyin.

Mutlaka doktora gidin: Yenidoğan bebeğinizde şakaktan ölçülen ateş 38 derece ise, koltuk altından ölçülen ateş 24 saatten fazla bir zamandan beri yüksek seyrediyorsa, ilaç kullanıldığı halde ateş 39 derece ise, ağlama, uyku hali, huysuzluk varsa, adalelerde kasılma, titreme varsa, ense hareketleri rahat değilse ve ağrı varsa... Mutlaka bir doktora götürün...

İştahsızlık değil belki de kansızlık

Minik yavrunuza bir şeyler oldu. Toprak, kum, buz gibi maddelere karşı garip bir iştah besliyor. Dikkat kesilin, bu, bir demir eksikliği anemisi (kansızlık) belirtisi olabilir. Demir eksikliği gelişen bebek, huzursuz, iştahsızdır. Zaman zaman çok uyumasına rağmen kimi zaman da uykusuzluk çeker. Eğer hemoglobini çok düşerse çocuğun cilt rengi de solar. Uzmanlar kansızlığın çocuğun büyüme ve gelişmesini olumsuz yönde etkilediğini ayrıca ciddi zeka geriliklerine yol açabileceğini söylüyorlar. Ama yine de paniğe gerek yok. Demir eksikliğinin erken tanı ve tedavisi ile bozuklukların büyük bir kısmı düzeliyor. Demir eksikliği tedavisi için bebeğinizi bir hekime göstermeniz zorunlu. Tedavi ağızdan verilen demir hapları ile yapılıyor. Ortalama üç ay devam ediyor. İlk iki ay hemoglobin yükseltiliyor. 3. ayda ise demir depolarının doldurulması amaçlanıyor.

En son haberler... en son haberler...en son....

Baş dönmesi, göz kararması...Düşük tansiyonun tipik belirtileri... Genç kadınların, özellikle de sabah kalktıklarında başlarına çokca gelen bir bela... Almanya'nın Bad Aachen kentinde bulunan Alman Beslenme ve Dietetik Enstitüsü'nün düşük tansiyonla baş etmeniz için size önerisi var: Sodyum açısından zengin olan maden suları...Kolaylıkla kana karışan bu türden maden suları, tuz miktarının artmasına yol açıyor. Kan hacmi artıyor, kanın damarlara yaptığı basınç, yani tansiyonunuz yükseliyor...

3 bin Finli yanılmış olamaz. Haftada en az bir kez balık yiyenler yemeyenlere göre daha az depresyona yakalanıyor. Bu sonuca, Finlandiya'da Kuopio Üniversitesi bünyesinde yapılan bir araştırmada varıldı. Araştırmayı yürüten ekibin sözcüsü Dr. Antti Taskanen buna balığın içinde bulunan Omega-3 yağının yol açtığını söylüyor. Taskanen kronik ve iltihaplı romatizmal hastalıklarda da Omega-3'ün yararlı olduğunu vurguluyor. Fakat, elbette balığın ve balık ürünlerinin anti-depresan niyetine kullanılmaları için henüz çok erken...

Evişleri, çocuklar, eş durumları, iş, geçim derdi... Stres içindesiniz. Daima tepeniz atık. Keskin sirkenin küpüne zararlı olduğunu biliyorsunuz bilmesine de, bu bir işe yaramıyor. Ama strese karşı etkili olan bir şey var. Çiğnemek. Berlinli bilimci Prof. Dr. Jean-Francois Roulet "Çiğneme vücut için stresten kurtulmada bir vana görevi yapıyor" diyor. İşyerinde şefinize kızdınız, ya da eşiniz yine kafanızı bozdu. Bir şeyler yiyin. Çiğneme esnasında stres boşalır, geriliminiz çözülürken, bir yandan da mücadele için enerji depoluyorsunuz. Sonuç: Sakinleşmek....

Kışın vazgeçilmez lezzeti ÇORBALAR

Soğuk kış günlerinde dumanı üzerinde bir çorbanın yerini ne tutabilir? Tabii ki hiçbir şey. Mutfağımız çorba kültürünün çok gelişkin olduğu bir mutfak. 1494 -1568 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nu ziyaret eden Hans Dernchvam isimli Alman asıllı seyyah bakın yüzyıllar öncesinde neler yazmış: "Türklerin baş yemeği çorbadır. Önce koyun etinin suyu ile yapılmış pirinç çorbası içilir. Çorbaya limon suyu veya sirke dökülür. Biraz da karabiber koyarlar. Böylece ortaya koyu bir çorba çıkar." Belki koyun eti artık çok fazla kullanılmıyor ama çorbalarımızı hala limon sıkarak içiyoruz. Damak zevki asırlar boyu değişmiyor demek ki. Şimdi gelelim bizim çorbamıza.

Trakya usulü düğün çorbası

Malzemeler
250 gram kıyma
2 litre su
Yarım su bardağı pirinç
1 yemek kaşığı tereyağı
1 demet maydanoz

Terbiye için
1 yumurta sarısı
Yarım limon
1 yemek kaşığı yoğurt
1 tatlı kaşığı tuz
1 yemek kaşığı un

Süslemek için
1 tatlı kaşığı kırmızı biber
2 yemek kaşığı sıvı yağ

Limon Kabuklarını Atmayın
Suyunu sıktığınız limon kabuklarını atmayınız. Çelik eşyaların, bıçakların parlatılmasında kullanabilirsiniz

Yapılışı
Tereyağını tencerede erittikten sonra kıymayı içine atın ve iyice kavurun. Kıyma kavrulduktan sonda 2 litre suyunuzu üzerine ilave edin. Su kaynayınca içine pirinçleri atın.
Pirinçler piştikten sonra bunun üzerine başka bir kapta hazırladığınız, yoğurt, limon suyu, yumurta sarısı ve unu karıştırıp üzerine dökün. Daha sonra da tuzunu ekleyin. Bir tavada sıvı yağ ile kırmızı biberi kavurun. Çorbayı kaselere koyduktan sonra üzerine bir tatlı kaşığı ile bu

YUMURTALI KÖFTE

Malzemeler
(4 kişiliktir)

5 tane yumurta
200 gram kıyma
1 çay bardağı un
1 çay bardağı galeta unu
Yeteri kadar tuz ve karabiber
1 su bardağı sıvı yağ

Yapılışı
Dört yumurtayı katı olacak biçimde haşlayın. Soğuk suda birkaç dakika beklettikten sonra kabuklarını soyun. Bu yumurtaları una bulayın. Köfte için kıymayı, tuzu ve karabiberi iyice yoğurun. Dört eşit parçaya ayırın. Her bir parçayı elinizle yassılaştırarak açın. Unlanmış yumurtayı bu açtığınız kıymanın içine yerleştirin. Yumurtalar görünmeyecek bir biçimde köfteyi kapatın.
Kalan yumurtayı iyice çırpın. Yumurtalı köfteleri önce çırpılmış yumurtaya sonra da galeta ununa bulayın. Köfteleri, kızdırılmış 1 su bardağı sıvı yağda kızartın sıcak sıcak servis yapın.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

BOYUMUZA UYGUN FIRIN

Günümüzde hazır mutfak üretimine geçilmesiyle ile birlikte mutfakta dolabın bulunduğu yer, tezgah yükseklikleri, kadınların ellerinin uzanabileceği en uzak yer ayarı, milimetrik ölçülere göre standartlaştırıldı. Fakat bu standartlar genellikle batılı ve Amerikan kadınlarının ölçülerine uygundur. Mutfak tezgahına ilişkin dünyada kabul edilmiş iki standart yükseklik vardır. Avrupa'da 86 cm, Amerika'da 90 cm. Bu yükseklikler ayakta durarak iş yapan kadının, eğilip bükülmeden, belini ağrıtmadan rahat çalışmasının ön koşuludur. Ayrıca mutfakta bulunan fırın, bulaşık makinesi ve tezgahın altına giren öteki ünitelerin bu yüksekliğe göre ayarlanması gerekiyor. Amerika'da tüm bu aletler, 90 cm'in, Avrupa'da ise 86 cm'in altında yapılır. Türkiye Avrupa standartlarını benimsemesine rağmen bu boyutlar da kadınların ölçülerine uymaz. Ülkemizde yaşayan kadınların boyuna uygun tezgah yüksekliğinin daha alçak olması gerekiyor. Pek çok kadının mutfaktan bel ağrısı ile çıkmalarının ve orada çeşitli cambazlıklar yapmalarının nedeni bu konulardaki dışa bağımlılıktır.

Yalancı tavuk göğsü

MALZEMELER
4 kişilik

4 çorba kaşığı margarin
1 su bardağı un
4 su bardağı süt
1 su bardağı toz şeker
1 paket vanilya

Üzerine dökmek için
2 çorba kaşığı kakao
2 adet yumurta
2 çorba kaşığı margarin
4 çorba kaşığı toz şeker

Yapılışı
Geniş bir tavaya 4 çorba kaşığı margarini koyun. Yağ eriyince üzerine 1 su bardağı unu ekleyip kavurun buna 4 su bardağı süt , bir su bardağı toz şeker, 1 paket vanilyayı ekleyerek karıştırın. Muhallebi kıvamına gelince ateşten alın. Mikserle 15 dakika ı. Geniş bir kaba şaltıp soğumaya ırakın.

sos için:
2 çorba kaşığı kakao, 2 adet yumurta, 2 çorba kaşığı oda sıcaklığında margarin 4 çorba aşığı toz şekeri bir ın içinde karıştırın. Önceden hazırladığınız muhallebiye şekil verin. Kakao sosu ile süsleyip servis yapın.

Mutfağınız temiz koksun

Balık kızarttıktan sonra mutfağa sinen kokuyu gidermek için bir kapta: 1 çay bardağı su ve 2 çorba kaşığı sirkeyi kaynatınız, balık kokusundan eser kalmadığını göreceksiniz.

TOPRAK KAPLAR

Uzun sürede pişirilen bazı yemekler için toprak kaplar idealdir. Sıcaklığın, dipte eşit oranlarda yayılmasından dolayı dibi tutmaz. Temizlenmesi kolaydır. Ama temizlerken tel kullanmaktan çekinin. Üzerindeki sır, bu kapların özelliğidir. Sertçe temizlendiğinde sırrı kaybolur. Üzülmeyin bu durumda da saksı olarak kullanabilirsiniz.

Beslenme

YANLIŞ

"Diyetle haftada 6 kilo verilebilir".
Günlük gazetelerin güya kadınlar için hazırlanan eklerinde 'haftada 6 kilo' veya '7 kilo verdiren diyet', 'mucize diyet' gibi haberlere çok rastlarız. İnanmayınız. Haftada 6 kilo verdirecek hiçbir diyet reçetesi yoktur. Bir örnekle gösterelim. Bir ev kadının günlük kalori ihtiyacı 2 bin kaloridir. Kişinin bir kilo kaybetmesi için 7 bin kalori yakması gerekir. Yani 6 kilo vermesi için kişi bir hafta içinde 42 bin kalori yakmalıdır. İnsan hiç yemek yemese bile bir haftada bu kadar kaloriyi yakamaz. Bu süre zarfında en fazla bir veya iki kilo verir. Diğer kısmı ise sudur. Zaten sağlıklı zayıflamada esas olan ayda 4-6 kilo kaybedilmesidir. Günlük kaloriden bin kalori azaltıldığında ayda 4-6 kilo verilebilir.

DOĞRU

"Diyette sabah kahvaltısının önemi büyüktür."
Özellikle ev kadınları zayıflama diyetleri sırasında sabah kahvaltısı yapmıyorlar. Fazla uyuduklarından geç kalkıp öğlen yemeği ile işe başlıyorlar. Kahvaltı yapmamayı da daha çabuk kilo vermenin yolu olarak görüyorlar. Oysa diyet sırasında sabah kahvaltısının önemi büyüktür. Her şeyden önce düzenli ama sık yemek yenilmelidir. Güne sabah kahvaltısı ile başlanmalı ve günlük kalori ihtiyacının üçte biri kahvaltıdan karşılanmalıdır. Ne kadar sık yemek yenilirse, mide bağırsak sisteminin çalışması o kadar hızlanır. Bu da kilo kaybını kolaylaştırır.

Cemile teyzenin mutfağından

Harika meyve elma

Geçen gün pazarda alışveriş yaparken yavrularım, bir aile kavgasının ortasında buldum kendimi. İnatçı bir erkek Golden elma diye tutturmuştu. Hoş bir taze olan karısı: "Biliyorsun Murat çocuklar kırmızı elma seviyor. Sen de yemiyorsun çürüyor sonra, yazık günah oluyor" diyordu. Ama adam ikna olmuyordu bir türlü. Yanlarına yanaştım "Aaa evladım" dedim adama, "dinle eşceğizini, vardır bir bildiği, o bütün gün evde çocuklarla..." Karısına aksileniyor filan ama Allahı var şimdi, bana gülerek "Tamam teyze, seni mi kıracağız" dedi. Gülüştüler. İş tatlıya bağlandı ya, ben yoluma devam ettim. Elma meyvelerin hasıdır yavrularım. Lezzetinin yanı sıra bir şifa kaynağıdır da. Bir kere tatlı elma hazımsızlığa birebirdir. Ekşisi ise mide bağırsak rahatsızlıklarına, özellikle de iltihaplanmalara karşı etkilidir. Gırtlağınızın tahriş olmasından ötürü sesiniz kısılırsa, sıcak küle gömerek pişirdiğiniz ekşi elma ile bu tahrişin önünü alabilirsiniz. Yatmadan önce yiyeceğiniz bir tane elma bronşlarınızı da açıp sizi rahatlatabileceği gibi uykusuzluğunuza da iyi gelir.
Güzel yurdumuzda özellikle ev kadınlarının kolesterolü oldukça yüksektir. Yüksek kolesterolün ise kalp ve damar hastalıklarına davetiye çıkardığını artık duymayan kalmadı. Kolesterole karşı bol bol elma yiyiniz. Bakın ben öyle yapıyorum. Hamile hanımcağızlara da tavsiyem, mide bulantıları ve kusmalara karşı elmaya başvurmalarıdır. Ama elma yemenin bir şartı var; kabuğu ile yiyeceksiniz. Bakın bizim rahmetliye de ben hep söylerdim, söylerdim ya o bana asla kulak asmazdı...

"Lastik pompalarla dakikalarca açmak için uğraşmayın. Kaynar sodalı su, tıkalı delikten dökülürse, tıkalı yer hemen açılacaktır."

*Sevgili kadınlar, siz de ilginç tariflerinizi yollayın, **Petrol-İş Kadın** okurlarıyla paylaşalım!*

Güzelliğin kış bakımı

Soğuklar bastırdı. Cildiniz pul pul dökülüyor. Elleriniz hışır hışır. Saçlarınız perişan. İş, güç, yemek, bulaşık, çocuğu okula getir, götür. Aman kendime ayıracak zamanım mı var diyorsunuz... Biliyoruz ama ayırın. Kış aylarında soğuk, azalan nem ve hava kirliliği cildinizi, saçınızı olumsuz etkiler. Evde uygulayacağınız doğal reçetelerle iklimin etkilerini azaltabilirsiniz. Unutmayalım, bedenimiz bizim. Onun bakıma, özene ve hatta biraz şımartılmaya ihtiyacı var.

PARLAK GÖZLER

Gözleriniz hayli yorgun çevresinde de mor halkalar oluştu. Soğuk bunu daha da belirginleştiriyor. Kuru papatyaları bir bardak sıcak suya atıp 3 dakika bekletin. Bir parça pamuğu ılık papatya çayına batırıp gözlerinizin üzerine yerleştirin. 5 dakika uyguladıktan sonra göz çevrenizi kurulayın.

YUMUŞACIK SAÇLAR

Soğuk havalar ve kirlilik saçların canlılığının yok olmasına yol açar. Saçlar matlaşır, uçları kırılmaya başlar. İki yemek kaşığı badem yağını sıcak su ile karıştırıp, ıslak saçlarınıza bununla masaj yapın. Başınıza bir havlu sarıp 30 dakika bekleyin. Sonra şampuanla yıkayın. Saçlarınızın yumuşacık olduğunu göreceksiniz.

CİLDE EN DOĞAL MASKE

2 yemek kaşığı balı, 1 yemek kaşığı zeytinyağı ve 2 yemek kaşığı yulaf ezmesi ile karıştırın. Gül suyu ile önceden temizlediğiniz cildinize sürün ve 15 dakika bekletin. Bırakın cildiniz biraz dinlensin. Ilık suya batırılmış bir pamukla cildinizi temizleyin. Uygun nemlendirici kremle cilt bakımızı tamamlayın.

YA AYAKLAR?

Ayaklar kışın kapalı ayakkabılar içinde kaldıklarından hava alamaz ve yıpranırlar. Haftada bir yapacağınız bakımla ayaklarınıza güç ve sağlık kazandırabilirsiniz. Bir tas sıcak suyun içine 2 yemek kaşığı tuz, 3 damla lavanta yağı damlatın. Ama bitmedi, bilyeye ihtiyacınız var bir de. Evet çocukların oynadığı o küçük camdan oyuncaklara. Bir avuç bilyeyi de suyun içine attıktan sonra ayaklarınızı 10 dakika bilyeler üzerinde gezdirin. Tüm sıkıntılarınız gidecek...

NEMLİ DUDAKLAR İÇİN

Soğuk havalarda çatlayan dudaklar için en etkili ilaç baldır. Balın içinde bulunan mineral, vitamin ve proteinler aynı zamanda enfeksiyon önleyici olarak da görev yaparlar. Bir pamuğu bala daldırıp dudaklarınıza sürün ve 10 dakika bekletin. Sonuçtan memnun kalacaksınız.

Bedeninize baktınız, peki ya ruhunuz?

Bir salatalığı rendeleyin, buna yine rendelenmiş bir tutam zencefil ekleyerek püre haline gelinceye kadar karıştırın. Bu karışımı büyük bir bardakta yaptığınız ayranın içine dökün ve için. Bu harika içecek midenize ve sinirlerinize doping etkisi yapacak, kış depresyonuna karşı sizi güçlü kılacak.

Yukarıdaki bakımları haftada bir veya 15 günde bir uygulayın. Bu kışı daha rahat ve zinde geçireceğinizi göreceksiniz.

ŞİİRİN KADINLARI

Şiir ve kadın ayrılmaz ikili. Sevgiliye seslenmeyen, ona övgüler yağdırmayan şair yok gibidir. Sevgili derken tabii ki kadınları kastediyoruz. Kadınlar şairlerin ilham kaynağıdır. Şiir yazan kadınların sayısı şiirlerdeki kadınlar kadar fazla değildir ne yazık ki. Şöyle söyleyebiliriz. Sokakta, işyerlerinde, parlamentoda ne kadar varsak şiirde de o kadar varız. Ama varız. Ve bu güzel bir şey. Şimdi mısraları ile yolumuzu ve gönlümüzü aydınlatan kadın şairlere kulak verelim.

Melisa Gürpınar'ın Yaz Mektupları'ndan bir bölüm:

Ninem nane şekerini severdi
Kesilmiş odun kokusunu
Boş kolonya şişelerini
Hiçbiri yoktu yanında ölürken

Arsız bir kedi yavrusu
İnce uzun gelini
Ve ortada dolaşan bir filit makinesi
gelmişti onu sanki
Hergün soruyorum aynı soruyu
İnsan aradığını bulabilir mi
Kum saati gibi durmadan
Umutsuzlukla dolup boşalırken yüreği

Sennur Sezer...

Kaçaklar
Uslu ve güleç bir uyku özlemi
Kolumuzu çekerdi alışık parmaklarla
Soluk yorgun sandallar
Yarkılı parklarda
Eğilir öperdi

Utanır gibiydi rengi ellerimizin
Sevimli bir uğultu siner seslerimize
Sevdalı solgun yaz gecelerimize
Bir acıyı taşırdık
Çiçek takmışçasına
Göğüslüklerimize

Ingeborg Bachmann, "bir tufandan sonra" adlı şiirinde bakın nasıl bir güvercin anlatıyor:

Bu tufandan sonra, isterdim ki
yalnızca güvercin.
ama bir tek güvercin
kurtulsun bir kez daha.

Boğulurum çünkü bu denizde.
uçup gitmese güvercin
ve getirmese son anda
o yaprağı.

Biri hepimizle dalga geçiyor

İş dönüşü yorgun argın eve geldiğimde, annemi her zamanki gibi "Biri Bizi Gözetliyor Evinin" maceraları içinde buluyorum. Yalnız annem mi, Nadire yengem, Hanife teyze, yaşlarını başlarını almış pek çok kadın "biri bizi gözetliyor evinin" gözetleyicisi olarak, saflarını çoktan tutmuşlar bile. "Bak" diyor annem bana "Şu kadın Tülin abla... Hepsine bakıyor. Yemek hazırlıyor. Adeta anneleri gibi..." Eeee tabii her eve lazım bir besleyen doyuran kadın. Boşuna yapılmıyor bu diziler. Birkaç gün sonra ise annemi tepesi atmış buluyorum."Tülin ablayı attılar, yazık kadına, nankörler" diyor. Çok kızmış. Tülin ablanın sonu anlaşılan, kötü olmuş. Olur çünkü "Biri Bizi Gözetliyor Evinin" rekabet ve para hakim. Bunun için insanlar değil sözde annelerinin, öz ana, babalarının bile gözünün yaşına bakmazlar. Orada her şey yapmacık, sevgiler, bir insanı desteklemeler her şey. Esas olan rekabet... Önüne çıkan herkesi diskalifiye edeceksin ki kazanasın. Bu amansız yarışta, yalnızca kendini düşüneceksin. Evlerin içlerine bile para hırsını, rekabeti, acımasızlığı sokarak, zor durumda olan insanların tek dayanakları dayanışmayı ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Evde "sen bana böyle" dedin, "neden dedin" türünden sıradan kavga, gürültü mizansenleri yaratıyorlar. Biz oradaki suni kavga gündemlerine takılırken, parlamentolarda en büyük kavganın "savaşın" kararını çıkarıyorlar. Çıkarırlar çünkü, onların evlatları, eşleri sevdikleri savaşa gitmeyecek; çıkarırlar çünkü, onlar para kazanırken bizim gibiler yaşamını yitirecek, işinden ocağından olacak. Kadınlar haydi bırakalım "Biri Bizi Gözetliyor Evinin" hep birlikte biz onları gözetlemeye, yaptıklarının hesabını sormaya başlayalım. Bunu yapmazsak sonumuz Tülin ablanınkinden çok kötü olacak. Hem sanal alemde değil, gerçek dünyada olacak her şey...

Sevgili kadınlar benim adım Figen, bu köşeyi bundan böyle sizlerle paylaşacağım. Sorunlarımızın büyük bir bölümü ortak, biliyorum. Evde, sokakta, çocuğun okulunda, sevdiklerimizle sevmediklerimizle ilişkilerimizde benzer problemler yaşıyoruz. Fakat bunları seslendirmekten çekiniyor içimize atıyoruz. Bu biriken dertler büyüyüp büyüyüp bir yanardağ gibi patlıyor sonunda... Dertlerimizi büyümeden halletmenin bir yolu var oysa; onu paylaşmak. Birine başımızdan geçen, çözümsüz sandığımız bir problemi anlatırken yüksek sesle düşündüğümüz için kendi çözümümüzü bazen kendimiz de bulabiliriz. O halde gelin keder ve sevinçlerimizi paylaşalım. Hem sonra ne demiş büyükannelerimiz; derdini söylemeyen derman bulamaz.

Figen Hanım;
Benim sorunum küçük kızım. İki buçuk yaşına gelmesine rağmen kakasını hala söylemiyor. Arkadaşlarının onun yaşında olan çocukları var, hepsi artık tuvalete yapıyor ama benimkini bir türlü alıştıramıyorum. Geçen gün 'kocaman kız oldun utanmıyor musun, ben senin altını bağlamaktan utanıyorum' dedim. Bana 'ben de utanıyorum ama ne yapayım, elimde değil' diye cevap verdi. Güldüm ama tabii gülünecek değil ağlanacak bir halim var.

Beşiktaş'tan Nermin Y.

Sevgili Nermin Hanım!

Belki siz de biliyorsunuz, ama ben bir kez daha tekrarlayayım, çocuğu cezalandırmanın veya başkaları yanında küçük düşürmenin hiç faydası olmaz. Belki tuvalete oturmaktan korkuyordur. Kaka yapacağını tahmin ettiğiniz saatlerde, tuvaletinin gelip gelmediğini sorun, olumlu yanıt aldığınızda siz de onunla birlikte tuvalete gidin. Tuvaletten korkuyorsa, lazımlığa oturtmayı deneyin. Önce oraya bir alıştırın. Bu durumda ödüllendirmenin de çok faydası olabilir. Kızınıza kakasını söylemesi halinde en sevdiği şey neyse onu alacağınızı söyleyin. Ve sözünüzü mutlaka yerine getirin. Ödüllendirme bu konuda oldukça etkili bir yöntemdir. Sabırlı olup yüreğinizi ferah tutun. Kısa sürede bu sorunun hallolacağını düşünüyorum ben. Mutlu günler...

Sevgili Figen Hanım,

Derginizde böyle bir köşe açılacağını arkadaşımdan duydum. 'Çevrenize duyurun' demişsiniz. Benim derdim; eşim... On yıllık evliyiz. İkimiz de çalışıyoruz. İlkokula ikinci sınıfa giden bir kızımız var. Evde, dışarıda hemen hemen her işi ben yapıyorum. Akşam eve yorgun argın dönerken, önce alışverişi yapıyor, sonra yemek pişiriyor, daha sonra sofra hazırlıyorum. O çok yorgun olduğunu söyleyip, bacaklarını uzatıp oturuyor. Bazen 'bari sofra kaldırmaya yardım et' diyorum, çünkü yemekten sonra gerçekten hiç halim kalmıyor. Kalkıyor iki tabak götürüyor, üç çatal getiriyor ve unutuyor. Bazen çok kızıyor kavga ediyorum. 'Daha geçen gün sofrayı topladım ya' diyor. Sonra çocuğun dersleri var, hiç olmazsa o konuda yardımcı olur insan değil mi, hayır. Onunla da ben meşgul oluyorum. Gerçekten bıktım usandım. Onu nasıl harekete geçirebilirim, lütfen bir akıl verin.

İstanbul Bakırköy'den Selma K.

Selma Hanım,

Öncelikle güvenip yazdığınız için çok teşekkür ederim. Ülkemizde yaşayan erkeklerin büyük bir bölümü maalesef ev işlerini, kendi işlerini yalnızca kadınlara ait işlermiş gibi değerlendiriyor. Bu bakış açısı tabii ki çok yanlış. Yemek, içmek, yıkanıp paklanmak gibi doğrudan kendimizi ilgilendiren bazı işler nasıl kadın işi olur, bunu anlayamıyorum. Eşiniz tek başına yaşıyor olsaydı bu işleri elbette kendisi yapacaktı, çünkü bunlar onun ürettiği işler. Çorabı kirlendiğinde veya karnı acıktığında bunları dışarıdan birine yaptıracak durumda değilse ister istemez kendi yapacaktı. Bu gerçeği ona anlatın. Bıkmadan usanmadan eline bir şeyler verip, mutfağa banyoya götürmesini sağlayın. Ayrıca çevrenizde eşleri ev işi yapan arkadaşlarınız varsa, bu arkadaşlarınızın kendi ev yaşamını anlatmalarını sağlayın. Çekinmesin arkadaşlarınız, ballandıra ballandıra, eşlerinin ne kadar iyi ve paylaşımcı olduğunu, ne güzel, et yemekleri yaptığını veya sofra kurduğunu anlatsınlar. Bu tutum etkili olabilir.
Bir de ona ilişkin çok temel bir işi yapmayı "unutun". Beyaz gömleğini yıkayıp ütülemediğiniz için o gün istemediği bir gömlekle işe gitmek zorunda kalsın. Bu tür tutumlarla ilerleme kaydedeceğinize inanıyorum. Kolay gelsin...

Hazırlayan
Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fak.

Savaşlar, antlaşmalar, barışlar... Tüm bunlar olup biterken yani birileri tarih yazarken, toplumların yarısını oluşturan kadınlar neredeler? Bu köşe kadınların nerelerde olduklarını göstermek, resmi tarihin, erkek tarihçilerin onların üzerine çektiği örtüyü kaldırmak için hazırlanıyor. Kadınlar tarihi yapanlar ve yazanlar olarak hep var oldular ve olacaklar...

Kadınlara ait bir dünya: Kadınlar Dünyası

4 Nisan 1913 yılında yayınlanan Kadınlar Dünyası'nın kapağında şu cümle yer alıyordu: "Cins ve mezhep tefrik etmeksizin kadınlık hukuk ve menafiini müdafaa eder musavver (resimli) gazetedir". Kadınlar Dünyası gazetesi cins ve mezhep ayrımı yapmaksızın tüm kadınlar adına hak mücadelesi vereceğini ilan ediyordu böylece. Gazete kadınların o zamana kadar geçen boş ve anlamsız hayatlarına son verme kararını dile getiriyordu. Kadınların aydınlanması ve ilerlemesi gerektiği düşüncesinin altını defalarca çiziyordu. Kadınlar gelişmek, ilerlemek, meslek sahibi olmak ve kendileri için anlamlı bir hayatı kurmak istiyorlardı. Gazetelerinin amaçlarını şöyle tanımlamışlardı : "Yegane bir maksadımız var: Terakkimiz, hayatımızın muayyen bir gayeye, bir maksada müteveccih olması. Çünkü bu mesleksiz hayat-ı pür-meraret (acı dolu hayat) bizi felaketten felakete koşturuyor. Mevcudiyetimizde bir ızdırab-ı müzmin var; izalesine gayret icab etmez mi?".

Kadınlar Dünyası, 8 Nisan 1329, no.3.

KOCA KOCATIR ...

Kadınlar Dünyası Dergisi'nde kadınlar, kocalarının kendilerine yaptıkları eza ve cefayı da anlatıyorlardı. Kocaların karılarını nasıl gördüklerine ilişkin yaşlı bir kadın bakın neler yazmıştı: " Ah yavrularım, siz henüz hayatı ve erkekleri bilmiyorsunuz. Onların nazarında hayat kemandır. Daima çalınmak için tellere muhtaçtır. O teller de kadınlardır. Fakat o tellerin her biriyle sekiz-on hava besteledikten sonra değiştirip yerine yenisini getirmek lazım; zira aynı telin namesi daima dinlenmez, bıkılır. ... Yavrularım kocanın ne demek olduğunu, bunun manasını henüz anlamamışsınız. Koca denilen şey insanı kocatır. Eğer koca insanı kocatmayıp, inkişaf ettirseydi, ona 'koca' demezler 'gonca' derlerdi"

Bir portre

Yaşar Nezihe (1880- 1935)

1880 yılında Şehremini yakınlarındaki Baruthane yokuşunda yoksul bir evde bir kız çocuğu dünyaya geldi. Adını Yaşar Nezihe koydular. Babası Şehremaneti Kantar İdaresinde hademeydi. Altı yaşında annesini kaybetti Yaşar Nezihe. Babası okula gitmesine izin vermediği için kendi kendini okula kayıt ettirdi. Fakat ancak bir yıl gidebildi. Çünkü babası durumu öğrendi ve onu evden kovdu. Yaşar Nezihe iki evlilik yaptı. Evliliklerinde de beklediğini bulamadı. Hayatını hep çalışarak kazandı, evde dantel ve el işleri, nakış, yapma çiçekler yaptı ve bunları satarak geçinmeye çalıştı. Daha sonra işçi olarak Darphane'de çalıştı. Şiirlerinde kendi sıkıntı ve sorunlarının yanı sıra içinden geldiği işçi sınıfının da sorunlarını dile getirdi. Feryatlarım onun şiirlerini topladığı kitabının adıdır. Toplumcu şiirin ilk örneklerini veren Yaşar Nezihe örgütlü mücadelenin önemine de inanıyordu. Bu amaçla Amele Cemiyeti'ne girdi. 1 Mayıs ve grev şiirleri yazdığı için gözaltına da alınan Yaşar Nezihe 1935 yılında İstanbul'da yaşama veda etti.

1 Mayıs

Ey işçi
Bugün hür yaşamak hakkı seninken
Patronlar o hakkı senin almışlar elinden.
Sa'yınla edersin de "tufeyli"leri zengin
Kalbinde niçin yok ona karşı bir kin?
.....
Zenginlere pay verme yazıktır emeğinden.
Azm et de esaret bağı kopsun bileğinden,
Sen boynunu kaldır ki onun boynu bükülsün
Bir parça da evlatlarının çehresi gülsün.

FESHANE GREVİ'NİN KADINLARI

Kadınlar uzun yıllar sendikal örgütlenme içinde ekonomik hakların elde edilmesi için mücadele verdiler. 1872-1907 yılları arasında Osmanlı'da örgütlenen 50 grevin 9'u kadınların çalıştığı iş kollarında yapıldı. Dönemin önemli sendikal mücadele örneklerinden biri olan Feshane Grevi'ni 50 kadın örgütledi ve yönetti.

Evinizin çevrecileri olun

Her şey giderek bozuluyor. Ağaçlar kuruyor, bazı hayvanların soyu tükeniyor, hava, içtiğimiz su ve denizler hızla kirleniyor. Çevre kirliliğin asıl sorumlusu endüstriyel atıklar. Ama dünyanın daha yaşanılır hale gelmesi için bizim de evlerimizde karınca kararınca alabileceğimiz önlemler var.

ÇAMAŞIR YIKARKEN

Çamaşırları en fazla 60 derecede yıkayın. Ön yıkamasız programı tercih edin ve buna göre deterjan kullanın.

BANYO VE TUVALET

Banyo yaparken mümkün olduğu ölçüde az su kullanın. Tuvaletlere sigara izmariti gibi atıkların atılmamasına özen gösterin.

MUTFAKTA

Yiyecekleri saklarken, plastik ve alüminyum yerine cam kullanın. Kızartma yağını lavaboya akıtmak yerine bir torbaya koyarak çöpe atın. Çünkü bunların denize karışması arıtma tesislerine zarar verir.

EVDE

Isı kayıplarını önleyin. Pencere kapı yalıtımını sağlayın. Gazete dergi ve kağıt ürünlerini biriktirerek yeniden kullanım ünitelerine ulaşmasını sağlayın.

Afrika menekşesi

Pembe, beyaz, ama illa da mor. Evlerimizi süsleyen bitkilerin başında gelir menekşeler. Afrika menekşesi tropikal bitkilerden olduğu için gübreli ve iyi drenajlı toprakları sever. Evinizdeki, yarı gölge, sıcak, havadar ve nispeten nemi yüksek olan alanlar, bu bitki için en uygun yerlerdir. Afrika menekşesinin saksı toprağı daima nemli tutulmalı, ancak sulamalar esnasında yaprağın ıslanmamasına özen gösterilmeli. Menekşenin yapraklarına asla su püskürtmeyin. Afrika menekşesinin toprağı, bahçe toprağı, çürük yapraklar ve bir miktar da dişli nehir kumu karışımından oluşur. Yaprak çelikleri ile üretebileceğiniz bu bitkiyi direkt güneş alan yerlere koymayın, bu taktirde bitkinin yaprakları sararır ve çiçeklenmesi durur.

Not: Menekşenizin tozlu yapraklarını kuru bir resim fırçasıyla temizleyebilirsiniz.

Çiçek yetiştirmenin püf noktaları

* Çiçek yetiştirmede başarının ilk şartı onları sevmektir. Çiçekler canlıdır ve her canlı gibi sevgiye ihtiyaçları vardır.

* Çiçeğin toprağını her yıl mutlaka değiştirin. Çünkü toprak zaman içinde besin değerini yitirir.

* Sakın plastik saksı kullanmayın. Toprak saksı kullanın.Toprak saksı çiçeğe fazla su verilse bile çeperinden akıtır. Saksıları da mümkünse her yıl değiştirin.

* Çiçeğe verilen gübrenin azot, fosfor, potasyum oranlarının yüksek olmasına dikkat edin.

* Çiçeklerin tek taraflı bir gelişme göstermemesi için 15-20 günde bir kendi etraflarında çevrilmeleri gerekir. Böylece her yönden eşit ışık alır ve ışığı az gören taraf sararıp solmaz.

Kar tanesi

Kar tanesi motifli danteli, yatak takımı, perde ya da perde ucu olarak kullanabilirsiniz.

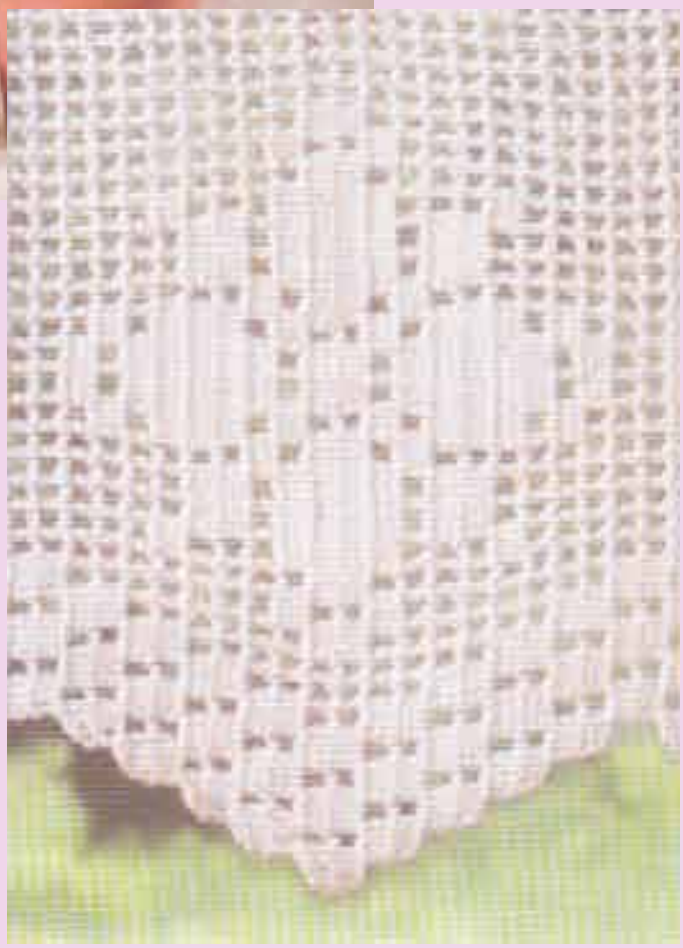

İLMEK DİZİLİŞİ

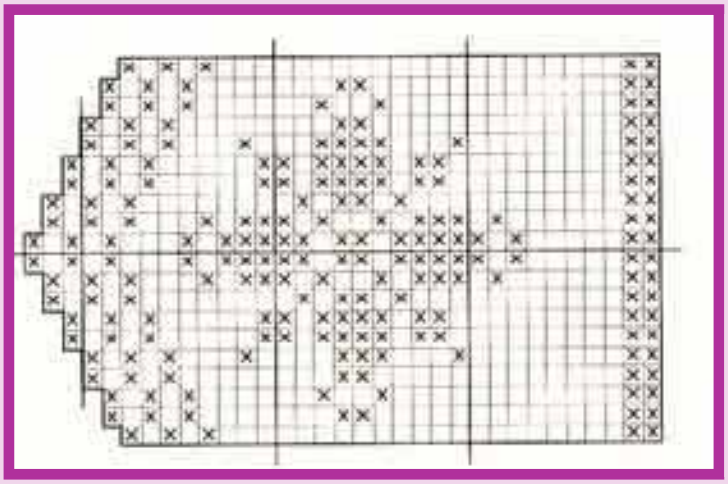

Kadınım, haklarım var

Türkiye'de her 100 kadından 97'si, en az bir kez eşinden, babasından ya da yakınlarından şiddet görüyor.
Kadınlar aile içindeki şiddetle başa çıkmakta zorlanırken, yüzde 20'si silah, bıçak, makas gibi tehlikeli aletlerle tehdit altında yaşamlarını sürdürüyor.
Eğitim ve gelir seviyesi düşük ailelerde şiddet çok daha yoğun yaşanırken, üniversite mezunu kadınlarda da durum farklı değil.
Yükseköğretim gören kadınlar, onur meselesi yaparak ve kariyerlerini dikkate alarak, yaşadıkları şiddeti saklama yolunu tercih ediyorlar.
Sosyal maliyeti çok yüksek olan aile içi şiddette, üniversite mezunu kadınların yüzde 23'ü fiziksel ve sözel şiddet yaşıyor, yüzde 71'i de ekonomik ve cinsel şiddete maruz kalıyor.
Erkeklerin yüzde 35'i, eşlerine şiddet uyguladıklarını kabul ediyor.
Şiddet gören kadınların, sağlıklı yaşama garantileri de ellerinden alınıyor. Sürekli şiddet tehdidi altında yaşayan kadınlar, davranış bozukluğu gösteriyor ve travmalarla karşı karşıya kalıyorlar. Kendilerine olan özgüvenlerini yitiriyor ve gördükleri şiddeti çocuklarına yansıtıyorlar.
Şiddet gören çocuklar da ileride, kendi evlerinde şiddet uygulamaktan geri kalmıyor. Bunların oranı ise yüzde 70.
Kadın Dayanışma Vakfı 20 Ocak 2002 verileri...

"Kadınlara karşı ayrım" deyimi, kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel medeni ve diğer alanlardaki insan haklarının ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, dışlama veya sınırlama anlamına gelir.
Türkiye'nin de imzaladığı, BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi